

IHP 2023-2040

GEMEENTE TERSCHELLING

VERSIE 1.0 | 09-06-2023

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
1. Inleiding	10
1.1 Aanleiding	10
1.2 Doelstelling	10
1.3 Totstandkoming	10
1.4 Organisatie	10
1.5 Uitgangspunten	11
2. Achtergrond	12
2.1 Algemeen	12
2.2 Wet- en regelgeving	12
2.2.1 Wettelijke grondslag	12
2.2.2 Verordening Onderwijshuisvesting	12
2.2.3 Verantwoordelijkheidsverdeling	12
2.2.4 (Vervangende) nieuwbouw versus renovatie	13
2.3 Uitgangspunten IHP	13
2.3.1 Wettelijke eisen aan onderwijsgebouwen	13
2.3.2 Financieel kader	13
2.3.3 Duurzame en gezonde schoolgebouwen	14
3. Beleidsuitgangspunten	16
3.1 Landelijk beleid	16
3.1.1 Onderwijs	16
3.1.2 Onderwijshuisvesting	16
3.2 Regionaal beleid	18
3.2.1 Programma Waddeneilanden	18
3.3 Lokaal beleid	19
3.3.1 Toekomstvisie TS25	19
3.3.2 Toekomstbestendig Vastgoed Terschelling	20
3.3.3 Samen Duurzaam	22
3.3.4 Woonvisie Terschelling	22
3.3.5 Lokaal Sportakkoord	22
3.3.6 Coalitieakkoord 2022-2026	23
4. Analyse bestaande situatie	24
4.1 Overzicht gebouwen	24

4.2	Methode	25
4.3	Beoordeling	26
5.	Huidige en toekomstige huisvestingsvraag	28
5.1	Algemeen	28
5.1.1	Overzicht betrokkenen	28
5.1.2	Ontwikkeling leerlingaantallen	29
5.1.3	Uitgangspunten locaties en scholen	29
5.1.4	Visie toekomstbestendig onderwijs	30
5.1.5	Uitgangspunten ruimtebehoefte	31
5.2	Onderwijs	33
5.2.1	Algemeen	33
5.2.2	OBS Prinses Margrietschool	33
5.2.3	CBS Vossersschool	33
5.2.4	OBS 't Hunnighouwersgat	34
5.2.5	OBS 't Jok	34
5.2.6	CBS 't Jok	34
5.2.7	't Schylger Jouw (VO)	34
5.2.8	Onderwijs overige	34
5.3	Sport	35
5.4	Overige partijen	37
5.4.1	Kinderopvang	37
5.4.2	Stichting Thuishaven	37
5.4.3	Stichting Jeugdwerk Terschelling	38
5.4.4	Bibliotheek Terschelling	38
5.4.5	Dorpshuis De Driemaster	39
5.4.6	Dorpshuis De Stoek	39
6.	Vergelijking vraag en aanbod	41
6.1	Methode	41
6.1.1	Stappenplan	41
6.1.2	Bepaling toekomstige ruimtebehoefte	42
6.2	Schoolgebouwen Midsland	42
6.2.1	VO Midsland 't Schylger Jouw	42
6.2.2	PO Midsland ('t Hunnighouwersgat + Prokino)	43
6.3	Schoolgebouw PO Hoorn	43
6.3.1	't Jok twee scholen onder één dak	43
6.3.2	't Jok één school	44
6.4	Schoolgebouw PO West-Terschelling	44

6.4.1	PO West-Terschelling (Brede school + Prokino)	44
6.5	Conclusie	45
7.	Scenario's	47
7.1	Algemeen	47
7.2	Midsland	47
7.2.1	Toekomstige situatie: ambitie/ doelstelling	47
7.2.2	Scenario's Midsland algemeen	48
7.2.3	Scenario A: allés in één (keer)	48
7.2.4	Scenario B: ruimtereservering basisonderwijs op kavel 't Schylger Jouw	48
7.2.5	Koppelkansen Midsland	49
7.3	Hoorn	49
7.3.1	Toekomstige situatie: ambitie/ doelstelling	49
7.3.2	Scenario's Hoorn algemeen	49
7.3.3	Scenario A: twee scholen onder één dak	50
7.3.4	Scenario B: één school in Hoorn	50
7.3.5	Koppelkansen Hoorn	51
7.4	West-Terschelling	51
7.4.1	Toekomstige situatie: ambitie/ doelstelling	51
7.4.2	Scenario's West-Terschelling algemeen	52
7.4.3	Scenario A: Verduurzaming + vernieuwbouw dubbele gymzaal	52
7.4.4	Scenario B: Verduurzaming + vervangende nieuwbouw enkele gymzaal	53
7.5	Voorkeursscenario	53
8.	Uitwerking en fasering	54
8.1	Financiële uitwerking	54
8.1.1	Uitgangspunten	54
8.1.2	Financiële vertaling scenario's	56
8.1.3	Bijkomende kosten en risicoreservering	58
8.2	Fasering en kapitaallasten	59
Bijlagen		61

Samenvatting

Visie gemeente Terschelling

In het voorjaar van 2022 is het Coalitieakkoord 2022-2026: "Koers naar de toekomst: Meedenken, Meepraten, Meedoen" vastgesteld als belangrijk ambitie voor Terschelling. In dit coalitieakkoord is de visie van de gemeente met betrekking tot onderwijs(huisvesting) op Terschelling opgenomen. Belangrijke kaderstellende uitgangspunten in het coalitieakkoord zijn:

- Iedere eilander verdient goed onderwijs en dat houdt niet op na de basisschool. Ook het vervolgonderwijs verdient meer aandacht;
- Onderzoeken van de mogelijkheden voor het samengaan van het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs in Midsland, het Zweedse model;
- In de kernen West Terschelling, Midsland en Hoorn is minimaal één voorziening voor primair onderwijs aanwezig;
- Initiatieven op het gebied van vervolgopleidingen, zoals MBO worden gestimuleerd.

Hiermee wordt invulling gegeven aan de bijzondere positie die het onderwijs op Terschelling heeft. Daarnaast is de ambitie om een multifunctionele sporthal te realiseren. Ondanks dat sport is gerelateerd aan het huidige onderwijs, maakt dit geen onderdeel uit van dit IHP. In de verdere uitwerking vormen de ambities uit de Toekomstvisie TS25, Toekomstbestendig Vastgoed Terschelling, Samen Duurzaam, Lokaal Sportbeleid en de Woonvisie Terschelling een nadere leidraad, voor zover deze het speelveld van de onderwijshuisvesting raken.

Doel, (wettelijke) kaders en uitgangspunten

Dit Integrale Huisvestingsplan 2023-2040 (IHP) geeft een planmatig overzicht voor de aanpak van de huisvesting van het primair en voortgezet onderwijs op Terschelling over een langere periode. De onderwijsregelgeving schrijft voor dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor de bekostiging van (ver)nieuwbouw van schoolgebouwen. Dit wordt vertaald in de Verordening Onderwijshuisvesting. Zodra er sprake is van vervangende (ver)nieuwbouw, dan is het IHP een middel om langjarig de uitvoering van projecten planmatig te borgen en daarmee ook een financiële meerjaren prognose inzichtelijk te maken. Het IHP is een sturingsmiddel om naast de wettelijke zorgplicht van de gemeente, ook een gezamenlijke visie met de onderwijsbesturen te ontwikkelen en deze als gezamenlijke strategie vast te leggen. Het ontwikkelen van een gezamenlijke strategie vormde een belangrijk uitgangspunt bij de totstandkoming van dit IHP. Met de schoolbesturen Openbaar Onderwijs Terschelling (OOT) en Christelijke Vereniging Primair Onderwijs Terschelling (CVPOT) is een gezamenlijk proces doorlopen om met elkaar afspraken te maken over toekomstbestendige onderwijshuisvesting op Terschelling.

In het IHP zijn de wettelijke en beleidsmatige kaders en uitgangspunten opgenomen. Gemeenten hebben een wettelijke zorgplicht voor adequate onderwijshuisvesting. Belangrijke onderdelen daarbij zijn de wettelijke eisen die worden gesteld aan onderwijsgebouwen, zoals het huidige Bouwbesluit 2021 met regels ten aanzien van duurzaamheid en de Arbowet met regels over een veilige inrichting van schoolgebouwen. De demarcatie van verantwoordelijkheden voor onderwijshuisvesting is in de onderwijsregelgeving vastgelegd. Gemeente is verantwoordelijk voor de bekostiging van (ver)nieuwbouw. Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor onderhoud en exploitatie en ontvangen hiervoor een vergoeding van het Rijk. Naast de wettelijke kaders zijn er beleidsuitgangspunten die de inhoud van het IHP mede bepalen. Deze beleidsuitgangspunten komen voort uit landelijk beleid, zoals Passend Onderwijs of het Klimaatakkoord.

Scholen en aanverwante functies in de kernen van Terschelling

Er zijn op Terschelling zes scholen in vier schoolgebouwen gehuisvest:

- Brede School West-Terschelling: OBS Margrietschool en CBS Vossersschool (primair onderwijs);
- Midsland: OBS 't Hunnighouwersgat (primair onderwijs);
- Midsland: 't Schylger Jouw (voortgezet onderwijs);
- Schoolgebouw 't Jok Hoorn: OBS 't Jok en CBS 't Jok (primair onderwijs).

Aangezien onderwijs doorgaans gekoppeld is aan opvang en sport, zijn ook andere functies meegenomen in de analyse. In het IHP proces zijn belanghebbenden betrokken middels interviews, het betreft vertegenwoordigers van: Prokino Kinderopvang (vertegenwoordigd in de Projectgroep), Stichting Thuishaven, Stichting Jeugdwerk Terschelling, Bibliotheek Terschelling, dorpshuis De Driemaster en dorpshuis De Stoek. Met de veranderingen die zich binnen de beleidsperiode voor het onderwijs zich aandienen, ontstaat een moment om de nieuwe of vervangende huisvesting aan te laten sluiten op de eisen van de huidige (en toekomstige) tijd. Andere ontwikkelingen vormen daarbij een kans om mede in gezamenlijkheid te bezien. In dit IHP hebben we dit als 'koppelkansen' benoemd. Het betreft geen onderwijs en de investeringen vormen derhalve formeel geen onderdeel van het IHP of de besluitvorming daar over, maar kunnen als mogelijkheid in de verdere planvorming in de context worden meegenomen. De hiervoor benoemde partners spelen een rol bij de koppelkansen. Het gaat bij deze koppelkansen om bijvoorbeeld het toevoegen van het dorpshuis De Stoek aan de schoolontwikkeling in Hoorn, of de vrijval van nieuwe locaties indien schoolgebouwen worden verplaatst (de locatie van De Stoek en gymzaal in Hoorn en op termijn de locatie van 't Hunnighouwersgat). Dit biedt kans voor nieuwe ontwikkelingen zoals woningbouw. Het is echter geen doel van het IHP om specifiek koppelkansen uit te werken.

Huidige staat van de gebouwen

Van de huidige schoolgebouwen is een analyse en kwalitatieve beoordeling gemaakt op basis van een aantal criteria. Dat zijn onder meer ruimtebehoefte, onderhoudsniveau, functionaliteit, binnenklimaat en duurzaamheid. De school voor voortgezet onderwijs 't Schylger Jouw (1974) en het onderwijsgebouw 't Jok in Hoorn (1976) hebben een slechte kwaliteit, de gebouwen zijn meer dan 40 jaar oud (gemiddelde levensduur schoolgebouwen). Basisschool 't Hunnighouwersgat (2003) is van redelijke kwaliteit, maar kent een matige beoordeling op binnenmilieu, kwaliteit en functionaliteit. De brede school West-Terschelling (2014) scoort goed op de beschouwde criteria. Naast de kwalitatieve beoordeling is voor deze locaties een *quickscan* uitgevoerd om het energielabel in kaart te brengen en om te verkennen welke verduurzamingsmaatregelen kunnen worden genomen.

Gewenste ontwikkeling onderwijs en huisvesting

Samen met CVPOT en OOT is de visie op toekomstbestendig onderwijs verkend. Belangrijke constatering is het besef dat inclusief onderwijs, zoals dat op Terschelling wordt gegeven, bijzonder is! Voor de leefbaarheid van de dorpen en vanwege thuis nabij onderwijs vinden partijen het belangrijk om scholen in de huidige drie kernen te behouden. Vertrekpunt voor het IHP zijn de bestaande locaties van de scholen. Als kansen worden het samenspel tussen onderwijs, zorg en sport gezien en een uitbreiding van onderwijsaanbod zoals het MBO.

De huidige en toekomstige huisvestingsvraag is bepalend voor de aanpak van de huisvesting. Het IHP geeft een analyse van de ontwikkeling van de leerlingaantallen over een periode van 15 jaar, oftewel de ruimtevraag. Er is weliswaar een beperkte terugloop rond 2029, echter stijgt daarna weer het aantal leerlingen naar het huidige niveau van 2023. De gewenste omvang van de ruimtebehoefte kan aansluiten bij de huidige situatie.

De scholen hebben hun onderwijs anders ingericht dan op de wal om het 'inclusief onderwijs' mogelijk te maken, dit vertaald zich onder andere naar kleinere klassen en een grotere ondersteuningsbehoefte. Dit is in het IHP vertaald naar een aangepaste ruimtebehoefte (boven de ruimtelijke norm). Ook het bouwen op een eiland maakt dat het normatief bepaalde kengetallen vanuit de VNG (financiële norm) afwijkt, er is daarom gekozen om een 'eilandtoeslag' van 10% te hanteren.

Scenario's toekomstbestendige onderwijshuisvesting Terschelling

Uit het vergelijk van de kaders, de huidige staat van de gebouwen en de gewenste ontwikkeling signaleren we een mismatch voor de gebouwen van 't Schylger Jouw en 't Jok. Dit geeft aanleiding en prioritering voor een kwalitatieve ingreep. Voor 't Jok geldt ook een mismatch ten aanzien van ruimtegebruik (een uitbreiding is gewenst op basis van de huidige situatie met twee scholen). Deze uitbreiding is vanuit de voorgestelde benadering voor inclusief onderwijs te verantwoorden. Daarnaast is er op termijn vanuit het klimaatakkoord mogelijke noodzaak om de gebouwen 't Hunnighouwersgat en de Brede school West-Terschelling (verder) te verduurzamen. Deze bevindingen zijn samen met de schoolbesturen besproken en hebben geleidt tot het verkennen van een aantal prioriteringen en scenario's.

In het IHP is een prioritering opgenomen die uitgaat van de staat van de gebouwen (bouwjaar, technische staat en energielabel) en vormt de basis voor uitwerking naar het voorkeursscenario. Daaruit volgt dat volgorde gestart wordt met het VO 't Schylger Jouw in Midsland, daarna 't Jok in Hoorn en vervolgens 't Hunnighouwersgat in Midsland en de Brede School in West-Terschelling.

Op basis van de prioritering is een voorkeursscenario door de stuurgroep voorgesteld. Hierbij is een afweging gemaakt op basis van de prioritering (wat moet als eerste gezien de kwaliteit), de gewenste situatie en financiën. De koppelkansen vormen géén onderdeel van dit advies, maar geven alleen de context weer voor mogelijkheden. Hier dient separaat besluitvorming over plaats te vinden.

Uitwerking en fasering voorkeursscenario

Het voorkeursscenario per kern ziet er als volgt uit:

Midsland - scenario B

Vernieuwbouw of vervangende nieuwbouw van 't Schylger Jouw inclusief gymzaal, met een ruimtereservering voor basisonderwijs op de kavel (en optioneel de verdere verduurzaming van De Driemaster). Binnen deze ontwikkeling wordt op voorhand rekening gehouden met een ruimtereservering voor 't Hunnighouwersgat op de kavel van 't Schylger Jouw. Verplaatsen of verder verduurzamen (2030-2050) van 't Hunnighouwersgat is een keuze die later gemaakt wordt, omwille van de redelijk goede technische staat, boekwaarde en leeftijd van het huidige gebouw en een spreiding van investeringen.

Het voorkeursscenario gaat uit van vervangende nieuwbouw voor 't Schylger Jouw en gymzaal:

- De investering heeft een geschatte omvang van € 8.466.385 excl. bijkomende kosten
- De investering heeft een geschatte omvang van € 10.582.981 incl. bijkomende kosten
- Als uitvoeringsplanning wordt de periode 2023 tot en met 2025 aangehouden;
- **Koppelkans 1:** Indien een sporthal in Midsland wordt gerealiseerd is de bouw van een gymzaal niet nodig;

- **Koppelkans 2:** De locatie van 't Hunnighouwersgat valt vrij zodra nieuwbouw bij 't Schylger Jouw plaatsvindt.

Hoorn - scenario A of B

Vernieuwbouw of vervangende nieuwbouw van 't Jok inclusief verplaatsen gymzaal (en optioneel het verplaatsen van De Stoek). Scenario A gaat uit van het continueren van de huidige situatie met twee scholen onder één dak. Scenario B gaat uit van de samenvoeging van de twee scholen tot één school.

Het voorkeursscenario gaat uit van vernieuwbouw (met uitbreiding in scenario A) van de school of scholen en verplaatsing van de gymzaal:

- De investering – scenario A - heeft een geschatte omvang van € 4.466.125 excl. bijkomende kosten;
- De investering – scenario A - heeft een geschatte omvang van € 5.582.656 incl. bijkomende kosten;
- De investering – scenario B - heeft een geschatte omvang van € 4.127.545 excl. bijkomende kosten;
- De investering – scenario B - heeft een geschatte omvang van € 5.159.431 incl. bijkomende kosten;
- Als uitvoeringsplanning wordt de periode 2025 tot en met 2027 aangehouden;
- **Koppelkans 1:** Met een integratie van het dorps huis in het schoolgebouw is efficiëntie in het (mede) gebruik van functies mogelijk. Naast efficiëntie biedt dit ook de kans om het aanbod van functies en faciliteiten te vergroten en zo maatschappelijke meerwaarde te creëren.
- **Koppelkans 2:** Met het vrijvallen van de huidige locatie van dorps huis en gymzaal ontstaat er de mogelijkheid deze locatie te herontwikkelen tot woningen. De haalbaarheid hiervan dient nader uitgewerkt te worden.

De ontwikkeling in Hoorn staat niet op zichzelf. Vanuit het woonprogramma en de regiodeal wordt onderzocht of de huidige locatie van gymzaal en De Stoek een andere bestemming gaat krijgen. Verplaatsing van de functie van de Stoek is eveneens opgenomen in de regiodeal. Het voorstel van de Stuurgroep is daarom om Hoorn als een gebiedsontwikkeling te beschouwen. Ten aanzien van scenario A en B is er nog geen keuze gemaakt. Schoolbesturen en gemeente hebben de intentie om met elkaar de samenwerking en mogelijke integratie nader te verkennen. Samenwerking is onderwerp van gesprek, maar vooralsnog is er geen sprake van samenvoeging van beide scholen

West-Terschelling - scenario B

Vervangende nieuwbouw van de gymzaal in de vorm van een enkele gymzaal en op termijn (2030-2050) het verder verduurzamen van de Brede School West-Terschelling. Vanuit de uitgangspunten van het klimaatakkoord (CO₂ reductie 49% in 2030 en CO₂ = 0 in 2050) dient onderzocht te worden op welke termijn de verduurzaming van De Brede school West-Terschelling noodzakelijk is.

- De investering voor de enkele gymzaal heeft een geschatte omvang van € 1.632.085 excl. bijkomende kosten
- De investering voor de enkele gymzaal heeft een geschatte omvang van € 2.040.106 incl. bijkomende kosten
- Als uitvoeringsplanning wordt de periode 2027 tot en met 2029 aangehouden;
- **Koppelkans 1:** Met het gedeeltelijk vrijvallen van de locatie van de dubbele gymzaal ontstaat er de mogelijkheid deze locatie kleinschalig te herontwikkelen en/of andere functies toe te voegen.

- **Koppelkans 2:** Indien er in Midsland geen sporthal wordt gerealiseerd dan kan vernieuwbouw van de huidige dubbele gymzaal (scenario A) een alternatief bieden voor de invulling van de behoefte aan een (gemoderniseerde) sportvoorziening op het eiland.

De totale geschatte investering van het voorkeursscenario betreft:

- Een totale investering van €14.564.595 excl. bijkomende kosten (o.b.v. scenario A in Hoorn)
- Een totale investering van €18.205.744 incl. bijkomende kosten (o.b.v. scenario A in Hoorn)
- Een totale investering van €14.226.015 excl. bijkomende kosten (o.b.v. scenario B in Hoorn)
- Een totale investering van €17.782.519 incl. bijkomende kosten (o.b.v. scenario B in Hoorn)

De investeringsbedragen zijn gebaseerd op het VNG normbedrag met een eilandtoeslag. De werkelijk gemoeide kosten kunnen afwijken als gevolg van het aanbestedingsresultaat en bijkomende kosten, hiervoor is een aanname gedaan. Bijkomende kosten zijn kosten om rekening mee te houden, maar die grotendeels bepaald worden door de nadere uitwerking van projecten. Het betreft kosten voor sloop, bouwrijp maken, asbestsanering, verhuiskosten, boven normatieve stedenbouwkundige eisen en kosten voor tijdelijke huisvesting en onvoorziene omstandigheden.

1. Inleiding

Aanleiding, doelstelling, totstandkoming, organisatie en uitgangspunten voor het Integraal Huisvestingsplan (IHP).

1.1 Aanleiding

De gemeente Terschelling wenst invulling te geven aan de wettelijke zorgplicht ten aanzien van adequate onderwijshuisvesting. Daarbij wenst de gemeente samen met de schoolbesturen een gezamenlijke visie te ontwikkelen ten aanzien van toekomstige onderwijshuisvesting (en aanverwante functies) om tot een doelgericht, planmatig en samenhangend beleid te komen.

1.2 Doelstelling

Met behulp van dit IHP wil de gemeente strategische huisvestingsafspraken met de schoolbesturen vastleggen voor het primair en voortgezet onderwijs. Het IHP zal gaan fungeren als koersdocument voor benodigde investeringen op de langere termijn (17 jaar) met een concreet uitvoeringsplan voor de korte termijn (4 jaar). Het IHP moet de gemeente en schoolbesturen in staat stellen om de komende jaren proactief, integraal en planmatig te gaan investeren in de onderwijshuisvesting. In het IHP zijn ook aan het onderwijs gerelateerde functies en de gebouwen ten behoeve van het bewegingsonderwijs meegenomen. Koppelkansen voor sport en wonen worden apart benoemd.

1.3 Totstandkoming

Het IHP is tot stand gekomen volgens het stappenplan zoals geadviseerd door kenniscentrum Ruimte-OK en vertaald naar een startnotitie. Onder begeleiding van *abcnova* heeft gemeente in samenwerking met de schoolbesturen Openbaar Onderwijs Terschelling (OOT) en Christelijke Vereniging Primair Onderwijs Terschelling (CVPOT) een interactief proces doorlopen om gezamenlijke ambities te formuleren, uitdagingen te benoemen en met elkaar afspraken te maken over de inzet van beschikbare middelen rondom toekomstbestendige onderwijshuisvesting.

1.4 Organisatie

Voor het opstellen van het IHP is een projectmatige aanpak gehanteerd. We hebben gewerkt met een project- en een stuurgroep en een aantal gezamenlijke bijeenkomsten georganiseerd waarin vertegenwoordigers van gemeente en schoolbesturen informatie, inzichten en standpunten gedeeld hebben om tot een samenhangend en gedragen plan te komen. Daarnaast zijn diverse belanghebbenden betrokken bij het proces middels interviews. Hieronder volgt een overzicht van de betrokken partijen:

- Prokino Kinderopvang (vertegenwoordigd in de Projectgroep)
- Stichting Thuishaven
- Stichting Jeugdwerk Terschelling
- Bibliotheek Terschelling
- Dorpshuis De Driemaster
- Dorpshuis De Stoek

1.5 Uitgangspunten

De gemeente heeft drie kader stellende instrumenten (vast te stellen door de gemeenteraad) waarmee zij stuurt, te weten:

- De verordening voorzieningen huisvesting onderwijs: een procedureel kader stellend instrument met minimum eisen;
- De begroting: een financieel kader stellend instrument/jaarlijkse voorziening onderwijs huisvesting;
- Het voorliggende IHP: een inhoudelijk kader stellend instrument.

In hoofdstuk 2 en 3 worden de relevante wet- en regelgeving en de beleidsuitgangspunten nader toegelicht.

Het IHP is een hulpmiddel om op basis van beleidsuitgangspunten en kaders de juiste keuzes te maken voor de locatie, kwaliteit, organisatie en financiële planning van onderwijsgebouwen. Het resulteert in een breed gedragen afspraak over deze aspecten, die het vertrekpunt vormen voor huisvestingsontwikkelingen binnen de gemeente. De afspraken zijn bindend tussen gemeente en schoolbesturen en in aanvulling en afwijking van de vigerende verordening. Het IHP richt zich alleen op het primair-, en het voortgezet onderwijs. Voor het middelbaar en hoger (beroeps)onderwijs gelden andere verhoudingen voor realisatie van huisvesting.

Alhoewel er een nadrukkelijke samenhang is, behoren de volgende onderdelen niet tot het IHP:

- Ontwikkeling van algemene gemeentelijke beleidsinitiatieven en uitgangspunten;
- Ontwikkeling van integraal beleid op duurzaamheid en verduurzamen van de gemeentelijke vastgoedportefeuille;
- Ontwikkeling van een breed gemeentelijk vastgoed of (ver)huurbeleid;
- Maken van afspraken rondom onderhoud, beheer en exploitatie van de gebouwen;
- Huisvestingsbeleid voor de sectoren welzijn, cultuur en sport (integraal accommodatiebeleid).

2. Achtergrond

Beschrijving en onderbouwing van wet- en regelgeving op het gebied van onderwijs en onderwijshuisvesting.

2.1 Algemeen

Een integraal huisvestingsplan (IHP) is een lange termijn huisvestingsplan waarin gemeente en schoolbesturen gezamenlijk afspraken maken over investeringen in onderwijshuisvesting. Vanaf 2023 worden gemeentes verplicht om een IHP op te stellen. Het IHP biedt een gezamenlijke kans om ontwikkelingen in en rond het onderwijs te vertalen naar huisvesting waarbij het IHP daarnaast fungeert als een routekaart om het onderwijsvastgoed (en eventueel aanverwante functies in het sociaal-maatschappelijk domein) te verduurzamen en zo te laten voldoen aan de klimaatdoelstellingen van 2030 en 2050. Het IHP biedt ruimtelijke en financiële kaders en een planning voor een investeringsvolume voor de korte (4 jaar) en lange termijn (17 jaar).

2.2 Wet- en regelgeving

2.2.1 Wettelijke grondslag

De Wet op het Primair Onderwijs, de Wet op het Voortgezet Onderwijs en de Wet op de Expertisecentra (indien speciaal onderwijs) bepalen in grote lijnen hoe het onderwijs vormgegeven dient te zijn en bepalen een aantal uitgangspunten voor onderwijshuisvesting. Anders dan de algemene beleidskaders, heeft de wettelijke regelgeving een dwingend karakter.

2.2.2 Verordening Onderwijshuisvesting

De Verordening Onderwijshuisvesting vertaalt de wettelijke regelgeving naar de situatie per gemeente. De gemeentelijke verordening geeft aan welke voorzieningen door de gemeente worden bekostigd en hoe schoolbesturen hier aanspraak op kunnen maken. Schoolbesturen kunnen jaarlijks aanvragen indienen voor huisvestingszaken, waaronder nieuwbouw en uitbreiding. De gemeente Terschelling heeft in 2022 een nieuwe Verordening Onderwijshuisvesting vastgesteld.

2.2.3 Verantwoordelijkheidsverdeling

Scholen hebben een belangrijke positie in de samenleving en hebben vaak een brede(re) maatschappelijke functie in een dorp of wijk. Gemeente en schoolbesturen hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het aanbieden van onderwijs.

Schoolbesturen zijn primair verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs. De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om de aansluiting van zorg en onderwijs goed vorm te geven, onderwijsachterstanden bij kinderen tegen te gaan, toe te zien op de leerplicht en diverse andere specifieke wettelijke taken.

Als het gaat over onderwijshuisvesting dan hebben gemeente en schoolbesturen een gezamenlijke zorgplicht. Gemeente is verantwoordelijk voor voldoende aanbod van onderwijshuisvestingsvoorzieningen van een redelijk niveau en de bekostiging van (vervangende) nieuwbouw en uitbreiding van schoolgebouwen en locaties voor bewegingsonderwijs (gymzalen). Gemeenten krijgen voor de financiering hiervan elk jaar een bijdrage uit het Gemeentefonds. Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor het onderhoud en de exploitatie van schoolgebouwen. De financiering hiervan loopt via de lumpsum bekostiging, een vast bedrag per leerling waarvan personeel, materialen en het onderhoud wordt betaald.

2.2.4 (Vervangende) nieuwbouw versus renovatie

De gemeente is verantwoordelijk voor de (vervangende) nieuwbouw en uitbreiding van scholen. Het begrip renovatie wordt in de wet nog niet gebruikt. Vooruitlopend op de mogelijke wetswijziging wordt renovatie in dit rapport 'vernieuwbouw' genoemd. Het uitgangspunt is dat vernieuwbouw een gelijkwaardig alternatief vormt voor (vervangende) nieuwbouw, namelijk een (economische) levensduurverlenging van 40 jaar, waarbij de wettelijke eisen die gelden voor (vervangende) nieuwbouw worden toegepast.

De afweging voor (vervangende) nieuwbouw of vernieuwbouw wordt per project gemaakt. Hierbij wordt het uitgangspunt gehanteerd dat de kwaliteit van onderwijshuisvesting in principe bepalend is en dat het onderscheid nieuwbouw of vernieuwbouw daarbij geen rol speelt. Met dit kader wordt ingespeeld op de beschikbaarheid en herbruikbaarheid van bestaande accommodaties, waarbij investeringen ook kunnen leiden tot het opwaarderen, verduurzamen en transformeren naar huisvesting die voldoet aan de vigerende (kwaliteits)eisen voor een onderwijsgebouw.

De sectorvereniging voor het primair onderwijs, de PO-raad, heeft een afwegingskader renovatie ontwikkeld. Hierin worden onder andere de volgende criteria gebruikt:

- De huidige conditie van het bestaande gebouw en de aanpasbaarheid naar een goede conditie;
- De mate waarin het gebouw past, of geschikt te maken is, voor de onderwijsbehoefte;
- De financiële aspecten, zoals bijvoorbeeld boekwaarde, investerings- en exploitatie kosten;
- De juridische aspecten, zoals eventuele monumentale status en benodigde procedures.

2.3 Uitgangspunten IHP

2.3.1 Wettelijke eisen aan onderwijsgebouwen

Voor nieuwbouw en vernieuwbouw (zoals toegelicht in paragraaf 2.2.4) zijn de algemene regels vastgelegd in het Bouwbesluit. Vanaf 2020 geldt hiervoor kwaliteitsniveau BENG, wat staat voor Bijna Energie Neutraal Gebouw. BENG stelt eisen aan de maximale energiebehoefte, het maximale fossiele energieverbruik en een minimaal aandeel hernieuwbaar op te wekken energie voor de gebouw gebonden installaties. Behalve in het Bouwbesluit zijn er ook in de Arbowet eisen geformuleerd voor een verantwoorde inrichting van een schoolgebouw (bijvoorbeeld ten aanzien van het terrein, de veiligheid, de omgang met gevaarlijke stoffen en het binnenklimaat).

2.3.2 Financieel kader

De gemeentelijke verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs vertaalt de wettelijke verplichting naar de situatie op Terschelling. De verordening stelt op Terschelling normbedragen voor bekostiging van noodzakelijke huisvestingsmaatregelen voor nieuwbouw en uitbreiding. Het normbedrag is gebaseerd op de adviesvergoeding van VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten) en wordt jaarlijks geïndexeerd. Het kwalitatieve uitgangspunt voor de normatieve financiering is een sober en doelmatig (functioneel) onderwijsgebouw.

In het IHP gaan we voor (vervangende) nieuwbouw uit van de recent geactualiseerde VNG normering aangevuld met een toeslag voor het bouwen op Terschelling. Dit noemen we de zogenaamde eilandtoeslag. Voor vernieuwbouw gelden dezelfde

uitgangspunten, echter gaan we hierbij uit van 80% van het normbedrag. Een derde type ingreep noemen we verduurzaming. Dit geldt voor schoolgebouwen die niet in aanmerking komen voor (vervangende) nieuwbouw of vernieuwbouw (vanwege bouwjaar en andere kwalitatieve criteria), maar die in het kader van het klimaatakkoord wel aardgasvrij en energieneutraal gemaakt dienen te worden. De financiële uitwerking wordt verder toegelicht in hoofdstuk 8.

De investeringsbedragen voor de schoolgebouwen zijn ook toegepast voor de overige functies (al dan niet onderdeel van de schoolgebouwen). Het betreft metrages ten behoeve van huurders zoals nader toegelicht in paragraaf 5.4. De investeringen ten behoeve van deze functies zijn integraal meegenomen in het IHP, echter afspraken over eventuele voorfinanciering, huuraanpassing en financiële bijdrage door partijen dienen nog te worden gemaakt.

2.3.3 Duurzame en gezonde schoolgebouwen

Er is landelijk veel aandacht voor goede, gezonde en duurzame schoolgebouwen. Sector organisaties hebben recent een manifest opgesteld om het kabinet op te roepen investering in onderwijshuisvesting beleidsprioriteit te maken. Het manifest is toegevoegd als bijlage 1. In hoofdstuk 3 wordt nader in gegaan op de verduurzaming middels toelichting op de sectorale routekaart. In deze paragraaf beschrijven we de uitgangspunten welke voor dit IHP gebruikt zijn.

Het realiseren van duurzaamheidsambities is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente en schoolbesturen. In het kader van de energietransitie wil Nederland in 2050 klimaatneutraal zijn. Dit betekent dat het huidige wettelijke kwaliteitsniveau in ieder geval van BENG naar ENG zal gaan. Bij een ENG gebouw is het saldo voor gebouw gebonden energie nul, kortom er wordt evenveel energie opgewekt als verbruikt. Indien zowel gebouw als gebruik gebonden energie per saldo op nul uitkomen spreekt men van niveau 'o op de meter'.

De stap van BENG naar ENG is in dit IHP ingeschat met behulp van kengetallen. We gaan hierbij uit van een bijdrage door de schoolbesturen. De investering leidt tot exploitatievoordelen (namelijk een besparing van energielasten) en draagt bij aan maatschappelijk verantwoord ondernemen. De meerkosten voor het behalen van ENG ten opzichte van BENG wordt ingeschat op € 105,-/ m² BVO. Het is per project verschillend welke maatregelen en bijbehorende kosten daadwerkelijk nodig zijn om de ambitie ENG te realiseren. Voorstel is om per project en business case op te stellen, waarbij rekening wordt gehouden met de verwachte terugverdientijd van de investering. Op basis hiervan gaan gemeente en schoolbestuur nader met elkaar in gesprek over de financiering.

Financiële bijdrage schoolbesturen

De betrokken schoolbesturen hebben aangegeven niet financieel te kunnen bijdragen aan de verduurzaming. Voor schoolbesturen geldt weliswaar een investeringsverbod (artikel 148 WPO), maar is het wel mogelijk te investeringen in onderhoud en verduurzaming. Het is gebruikelijk hiervoor een Total Cost of Ownership (TCO) benadering te kiezen. Bij deze benadering kijkt men niet alleen naar de initiële investering, maar ook naar de kosten en baten tijdens de totale levensduur. Denk dan aan kosten voor onderhoud, energie en schoonmaak. De praktijk leert dat het aantrekkelijk kan zijn om in een hogere kwaliteit te investeren om zo de exploitatielasten lager te houden. Het staat schoolbesturen vrij om duurzaamheidsdoelstellingen vanuit de volgende bestaande mogelijkheden te realiseren, zoals:

- Investeren vanuit eigen middelen;
- Investeren met behulp van subsidies;
- Voorfinanciering door de gemeente;
- Integraal aanbesteden (bijvoorbeeld met behulp van prestatiecontracten);
- Externe financiering middels een lening (bijvoorbeeld schatkistbankieren).

3. Beleidsuitgangspunten

Beschrijving van landelijk, regionaal en lokaal beleid met impact op (onderwijs)huisvesting.

3.1 Landelijk beleid

3.1.1 Onderwijs

Passend onderwijs

In 2014 is de wet Passend Onderwijs in werking getreden. Met deze wet wil de overheid bereiken dat voor alle leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte zo passend mogelijk onderwijs wordt gerealiseerd. Door de zorgplicht van scholen is de school verantwoordelijk voor het bieden van een passende onderwijsplek. Dit houdt in dat scholen verantwoordelijk zijn om alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben een goede onderwijsplek te bieden. Wanneer dit niet op de school van aanmelding kan is de school verplicht een andere passende school te vinden. Schoolbesturen in het primair en voortgezet onderwijs worden om deze reden verplicht samenwerkingsverbanden aan te gaan, waarvan ook het speciaal onderwijs deel uit maakt.

Integrale kindcentra

Het kabinet heeft in het regeerakkoord het voornemen opgenomen om de onderlinge afstemming tussen primair onderwijs, peuterspeelzaalwerk, kinderopvang en voor- en vroegschoolse educatie te optimaliseren. De functie onderwijs is in de afgelopen jaren verruimd naar een netwerkomgeving voor de opvang van kinderen van 0 -12 jaar (brede school of integraal kindcentrum). Het onderwijsgebouw heeft vaak een faciliterende functie voor samenwerkende partners. Dit betekent niet dat alle functies gerelateerd aan kinderen gehuisvest moeten zijn binnen één gebouw, maar wel dat gebruik gemaakt kan worden van elkaars faciliteiten. In de meest vergaande vorm ontwikkelen de samenwerkende partners organisatorische samenwerkingen in brede scholen of integrale kindcentra. Hiermee kunnen de functies voor onderwijs, opvang, zorg en bewegen in elkaar zijn verweven.

3.1.2 Onderwijshuisvesting

Verduurzaming

Een duurzaam schoolgebouw heeft een gezond binnenklimaat, een laag energieverbruik en CO₂-uitstoot en is betaalbaar, ook in de exploitatiefase. Maar misschien nog wel belangrijker: het gebouw is ondersteunend aan het onderwijs dat gegeven wordt binnen die school, past bij het aantal leerlingen, is inclusief, toegankelijk en toekomstbestendig. De sectorraden PO-raad en VO-raad hebben met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) een sectorale routekaart opgesteld. In de routekaart wordt beschreven wat het vertrekpunt van de onderwijssector is met betrekking tot het vastgoed en volgens welke planning de sector op een kosteneffectieve manier toewerkt naar het streefdoel voor 2030 (49% t.o.v. 1990) en een CO₂-arme vastgoedportefeuille in 2050 (95% reductie en aardgasvrij).

Om te komen tot een duurzaam schoolgebouw dat inspeelt op de reductiedoelen voor 2030 en 2050 zijn er afspraken gemaakt met betrekking tot nieuwbouw en verduurzaming van bestaande huisvesting. De gebouwvoorraad zal duurzaam gerenoveerd

moeten worden naar aardgasvrij, fris en met zonnepanelen, waarbij een levensduurverlening van 25 jaar of langer wordt gerealiseerd. Hierbij is zoveel mogelijk de insteek om de verduurzaming op natuurlijke momenten toe te passen.

Schoolgebouwen die meer dan veertig jaar oud zijn en al gerenoveerd of vervangen hadden moeten worden, dienen versneld aangepakt te worden. Gezien de aard, omvang en impact van deze renovatie van schoolgebouwen is het investeringsmoment een verantwoordelijkheid voor de gemeente. De verantwoordelijkheid voor duurzaam onderhoud ligt bij de schoolbesturen. Verder moeten onderwijsgebouwen betrokken worden bij een wijkgerichte aanpak, bijvoorbeeld bij de aansluiting op een warmtenet. Duurzaamheid kent meer aspecten, zoals circulariteit (een doelstelling vanuit het grondstoffenakkoord) en klimaatadaptatie. Het is aan gemeenten en schoolbesturen om een bredere invulling te geven aan de term duurzaamheid, ook wel integraal verduurzamen genoemd.

Sectorale routekaart verduurzaming schoolgebouwen

De sectorale routekaart sluit aan op of verwijst naar een aantal duurzaamheidsdoelstellingen, deze worden hieronder nader toegelicht.

Klimaatakkoord 2019

In 2019 in het nationale Klimaatakkoord gepubliceerd, de nationale vertaling van het Klimaatakkoord van Parijs uit 2015. Het doel van dit akkoord is om de uitstoot van broeikasgassen terug te dringen met 49% in 2030 ten opzichte van 1990. Voor 2050 is het doel klimaatneutraliteit, wat gelijk staat aan een reductie van de CO₂-uitstoot met 95%. Het akkoord bestaat uit een samenhangend pakket aan voorstellen waarmee het CO₂-reductiedoel in 2030 gerealiseerd kan worden. Er zijn afspraken gemaakt gerelateerd aan vijf sectoren, zijnde: de gebouwde omgeving, mobiliteit, industrie, landbouw en landgebruik, en elektriciteit.

Grondstoffenakkoord 2018

Door middel van het grondstoffenakkoord hebben de overheid samen met het bedrijfsleven, kennisinstituten, natuur- en milieuorganisaties, overheden, vakbonden, financiële instellingen en andere maatschappelijke organisaties de samenwerking uitgesproken om zuiniger en slimmer met grondstoffen om te gaan. Hiermee ambiëren ze een volledig circulaire economie in Nederland in 2050. Dit willen zij bereiken door in bestaande productieprocessen efficiënter om te gaan met grondstoffen, wanneer nieuwe grondstoffen nodig zijn zoveel mogelijk gebruik te maken van duurzaam geproduceerde, hernieuwbare en algemeen beschikbare grondstoffen, en nieuwe productiemethodes te ontwikkelen en nieuwe producten circulair te ontwerpen.

Energieakkoord 2014

De kern van het Energieakkoord zijn breed gedragen afspraken over energiebesparing, hernieuwbare energieopwekking, innovatie en duurzame groei. De uitvoering van de afspraken moet leiden tot een betaalbare en schone energievoorziening, werkgelegenheid en kansen voor Nederland in de schone technologiemarkten. De langetermijnambitie is een energieneutrale gebouwde omgeving in 2050. Het akkoord biedt een langetermijnperspectief met afspraken voor de korte en middellange termijn.

PvE Frisse Scholen

Het Programma van Eisen Frisse Scholen van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) is een handleiding om vooral het binnenklimaat van schoolgebouwen goed te ontwerpen. Het initiatief is ontstaan uit de constatering, op basis van landelijke onderzoeken, dat het binnenklimaat in het onderwijs vaak matig of slecht is. Het PvE Frisse Scholen gaat in op vijf (comfort)thema's: energie, lucht/binnen luchtkwaliteit, temperatuur, licht en geluid. Er worden drie ambitieniveaus onderscheiden voor deze thema's: klasse C (acceptabel), klasse B (goed) en klasse A (zeer goed).

3.2 Regionaal beleid

3.2.1 Programma Waddeneilanden

De gemeenten Texel, Vlieland, Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog werken samen in het Samenwerkingsverband De Waddeneilanden. Daarnaast is een convenant gesloten tussen de Waddeneilanden, de Provincies Fryslân en Noord-Holland en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De samenwerking vindt zijn grond in de gemeenschappelijke benadering van specifieke vraagstukken die het leven in het Waddengebied met zich meebrengt.

De Waddeneilanden hebben de ambitie om levendige gemeenschappen te blijven, waarbij wonen, werken, onderwijs en zorg voor toekomstige generaties geborgd worden. Vanuit deze ambitie ligt er het actuele "Programma Waddeneilanden". Dit Programma zet de koers van de samenwerking voor de komende jaren. Het programma is opgebouwd rond 5 programmalijnen:

- 1 Goed Wonen & Leven
- 2 Toekomstbestendig Ondernemen & Ontwikkelen
- 3 Optimaal Bereikbaar & Verbonden
- 4 Duurzame Energie
- 5 Circulaire Economie

Waddeneilanden vragen het rijk om financiële steun voor leefbaarheid

Elk Waddeneiland moet van de wieg tot het graf alle nodige voorzieningen aan de eilandbewoners blijven bieden. Het rijk moet bijspringen om dat mogelijk te maken, anders worden de Wadden een openluchtmuseum, vrezen de eilandburgemeesters.

Afbeelding 1 - Krantenkop uit het Friesch Dagblad 07-01-2022

Er komt 4,5 miljoen euro van het rijk voor woningbouw op de Waddeneilanden: 'Mooie opsteker, maar hadden graag meer gehad'

Demissionair minister Kajsa Ollongren van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft vrijdag in een Kamerbrief bekend gemaakt dat het rijk 4,5 miljoen euro beschikbaar stelt voor de bouw van tweehonderd woningen op de vijf Waddeneilanden.

Afbeelding 2 - Krantenkop uit het Friesch Dagblad 09-11-2021

In november 2021 werd bekend dat het Rijk 4,5 miljoen euro beschikbaar stelt voor de bouw van tweehonderd woningen op de vijf Waddeneilanden.¹ In januari 2022 werd het gezamenlijke Waddenprogramma aangeboden aan de minister. Minister Ollongren wil de eilanden ruimte geven om buiten de normen en regels om te experimenteren met kleinschalige zorg en onderwijs. Maar of het rijk ook met geld over de brug komt om de plannen uit het Waddenprogramma te helpen financieren, zegde ze gisteren nog niet toe. „We zullen in de uitwerking van de plannen moeten zien wat voor soort steun het rijk zou moeten bieden.” Vorig jaar visten de eilanden bij het rijk naast het net met hun bod voor een Regiodeal. Ze hopen de komende maanden alsnog op een fors bedrag vanuit Den Haag.²

3.3 Lokaal beleid

3.3.1 Toekomstvisie TS25

De visie 'TS25' is het gezamenlijke kompas voor de toekomst van Terschelling (vastgesteld in 2015). De visie geeft bewoners, ondernemers, gasten, bestuurders en politici zicht op de richting die we op willen en de mogelijke routes, keuzes en opgaven die daar bij horen. De visie is gebouwd op drie belangrijke pijlers: een krachtige samenleving, een duurzame economie en een waardevolle omgeving.

De voor het IHP relevante passages zijn in ieder geval:

- Het onderwijs op Terschelling is vernieuwend en zorgt voor een toekomstige generatie die actief deelneemt aan de maatschappij (blz. 9);
- Primair én voortgezet onderwijs zijn zich er van bewust dat leven op een eiland extra eisen stelt aan het onderwijsklimaat. In voortdurende dialoog met leerkrachten, ouders, onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven ontwikkelen we een uitdagende leer- en leefomgeving om het beste uit onze jongeren te halen en ze te helpen opgroeien (blz. 25);

¹ Bron: <https://frieschdagblad.nl/regio/45-miljoen-van-het-rijk-voor-woningbouw-Waddeneilanden-27147856.html>

² Bron: <https://frieschdagblad.nl/regio/Waddeneilanden-vragen-het-rijk-om-financi%C3%A4le-steun-voor-leefbaarheid-26808633.html>

- Door wijzigingen in het Rijksbeleid ten aanzien van passend onderwijs en de jeugdzorg komen meer taken en verantwoordelijkheden op de schoolbesturen en gemeenten af. De kwaliteit van de school staat niet op zich maar moet geïntegreerd worden binnen de voorzieningen in het sociaal domein, specifiek de jeugd (blz. 26);
- Voorzieningen kunnen meer geclusterd worden. Denk aan: dorpshuizen, sportvoorzieningen, zorgvoorzieningen en cultureel-maatschappelijke voorzieningen. Combinaties maken de voorzieningen sterker en efficiënter en voor gebruikers beter betaalbaar. In nieuw accommodatiebeleid zullen maatschappelijke organisaties op het gebied van welzijn, onderwijs, gezondheid en ouderenzorg de mogelijkheden voor verdere privatisering en clustering van voorzieningen gaan verkennen (blz. 30);
- Terschelling wil vanaf 2020 zelfvoorzienend zijn op het gebied van duurzame energie- en watervoorziening (...). De focus ligt voor ons niet alleen op duurzame energie- en watervoorziening, maar ook op bijvoorbeeld duurzaam materiaal gebruik en duurzame productie. Er is op het eiland een eigen energiecoöperatie. De prioriteit ligt bij behoud en herstel van natuurlijke systemen en biodiversiteit, waardoor lange termijnfuncties zoals schone lucht, schoon water en klimaatregulering gewaarborgd worden (blz. 56-57).
- Wij onderscheiden de volgende drie principes om onze duurzaamheidsambitie te realiseren: 1) Besparen van energie en voorkomen van afval met de gedachte: dat wat niet gebruikt wordt, hoeft ook niet te worden opgewekt of te worden verwerkt; 2) Gebruik maken van duurzame energiebronnen, zoals uit biomassa, zon, wind en getijdenstroming en slim hergebruik van reststromen, producten en grondstoffen; 3) Zo efficiënt mogelijk gebruik maken van de resterende fossiele energie, dit zijn de energiebronnen die op kunnen raken. Op termijn dient dit een volledig fossielvrij energieconcept te worden (blz. 58-59);
- Terschelling wil zich beschikbaar stellen als een proeftuin voor innovatieve concepten op het gebied van duurzaamheid en wil initiatieven stimuleren van bedrijven en kennisinstituten om innovatieve projecten op het eiland van de grond te krijgen (blz. 60).

3.3.2 Toekomstbestendig Vastgoed Terschelling

Toekomstbestendig Vastgoed Terschelling is een strategisch en integraal meerjarenperspectief voor het gemeentelijk vastgoed. In het document (augustus 2017) wordt beschreven hoe de gemeente op basis van TS25 wil omgaan met het voorzieningenniveau van het eiland en welke rol het vastgoed daarin kan betekenen. Het document is een strategisch en integraal kader, dat helpt om te bepalen welke voorzieningen en welk gemeentelijk vastgoed de gemeente wil behouden en waarom. Waar is de gemeente zelf aan zet, in welke rol en waar laat de gemeente het (richtinggevend) over aan het particulier initiatief.

De voor het IHP relevante passages zijn in ieder geval:

- Als college kiezen we (...) voor een aanpak in de sturing op vastgoed, die gericht is op de toekomst van ons basisvoorzieningenniveau. Vastgoed zien we als een instrument, een middel om hier richting in te geven. We zien een voorzieningen als een basisvoorziening als deze cruciaal is om te behouden voor het eiland om nu en op langere termijn gezinnen, jongeren en ouderen te behouden en “ontvolking” tegen te gaan (blz. 3);
- Eigendom van een basisvoorziening is geen must. Er zijn immers basisvoorzieningen die niet in eigendom van de gemeente zijn. Het is wel van belang dat de gemeente bij basisvoorzieningen positie kiest. Die van regisserende overheid bij particulier bezit van basisvoorzieningen en die van maatschappelijk en financieel verantwoordelijke overheid als het gaat om wettelijk noodzakelijke (zorgplicht) voorzieningen (blz. 3);

- Na de basisschool vertrekt een toenemend aantal leerlingen “door de weeks” naar de wal voor vervolgonderwijs. Versterking en mogelijk uitbreiding van het onderwijsaanbod in “t Schylger Jouw” helpt enerzijds deze beweging tegen te gaan en vult anderzijds leegstand in het complex zelf in. Intensivering van de (inhoudelijke) samenwerking tussen Primair en Voortgezet Onderwijs is evenzeer van belang (blz. 6);
- Kansen voor gemeentelijk onderwijsbezit: Het bezit van schoolgebouwen ligt alleen voor wat betreft het openbaar basisonderwijs bij de gemeente, maar verder vooral bij schoolbesturen. De gemeente heeft wel de zorgplicht om voldoende aanbod in onderwijs te houden. Het is van belang om tezamen met schoolbesturen scenario’s te ontwikkelen om het eiland aantrekkelijk te houden voor jonge gezinnen en opgroeiende jeugd qua basis, beroeps en hoger onderwijs. Een goed onderwijsaanbod zal gezinnen en mogelijk ook starters behouden voor het eiland. Licenties zijn noodzakelijk om vernieuwingen in het aanbod te kunnen realiseren. Het Ministerie van Onderwijs is hierin bepalend. Een stevige gezamenlijke lobby met provincie en schoolbesturen is noodzakelijk. Het College kan hierin een voortrekkersrol vervullen en vanuit haar regierol zorgen dat dit op de agenda komt bij het ministerie (blz. 9);
- Sinds 2015 ontvangen schoolbesturen in het primair onderwijs net als hun collega’s in het voortgezet en beroepsonderwijs alle onderhoudsgelden voor de schoolgebouwen, dus zowel voor het binnen als buitenonderhoud. De gemeentelijke rol in onderhoud is hierdoor beperkt. (...) Schoolbesturen onderling zijn voornemens om verdere samenwerking voort te zetten in de Stichting beheer schoolgebouwen. De gemeente zou in deze stichting (gestart met de Brede School in West Terschelling) als gemeentelijke overheid kunnen terug treden om de overall regisserende rol zonder belangenverstrengeling te kunnen oppakken (blz. 9);
- Het eigendom van schoolgebouwen ligt bij schoolbesturen en alleen voor het openbaar onderwijs bij de gemeente. Neemt niet weg dat er kansen liggen waarin de gemeente een stimulerende rol kan vervullen. De clustering van sport en sociaal culturele voorzieningen met onderwijsfuncties. Leegstand in gebouwen kun je bijvoorbeeld ook vullen met onderwijs, waardoor elders ruimte vrij gespeeld wordt. Dit kan weer (her) ontwikkelingskansen voor woningen of startende ondernemers (blz. 9-10);
- Uitgesproken is, dat de gemeente voor zichzelf de zorgplicht ziet om in de nabijheid van scholen gymzalen of sportvelden beschikbaar te houden voor het onderwijs. Vanuit meervoudig grondgebruik dan wel clustering van voorzieningen kan het interessant zijn om als gemeente een regisserende rol te behouden (blz. 10);
- Kansen voor gemeentelijk (sociaal-cultureel) accommodatiebezit: Clustering van voorzieningen en multifunctioneel gebruik bij (toekomstige) leegstand; in samenspraak met instellingen komen tot beheermodellen in beheer en onderhoud van voorzieningen, waarbij de gemeente zich als eigenaar van de panden meer terugtrekt en zich naar een meer regisserende en toetsende rol ontwikkelt met name gericht op het behoud van de kwaliteit van de voorziening (blz. 11);
- In de exploitatie van gemeentelijke voorzieningen kunnen met huurders en gebruikers afspraken gemaakt worden in de nog te ontwikkelen beheermodellen. Deze afspraken kunnen vervolgens worden vastgelegd in huurovereenkomsten. Cruciaal is dan wie welke duurzaamheidsinvesteringen doet en hoe de dekking dan te regelen met elkaar. De voordelen van verduurzaming vallen immers bij de huurder / gebruiker (blz. 14);
- Terschelling kent een kleine gemeenschap en het eiland is in feite in drie deelgebieden te verdelen: West, Midden en Oost. Als we gebiedsgericht naar het voorzieningenniveau op het eiland kijken dan is deze driedeling qua spreiding van voorzieningen cruciaal. Clustering van voorzieningen en gezamenlijk optrekken van partijen in beheer en onderhoud van voorzieningen werkt zonder meer kostenverlagend. Ook de duurzaamheidsambitie om in 2020 energieneutraal te kunnen zijn is hieraan te koppelen (blz. 17);

- Het uitbreiden van start kwalificaties voor jongeren op het eiland in voortgezet en beroepsonderwijs, maar ook het vernieuwen en verbreden van het onderwijsaanbod op MBO/HBO niveau is cruciaal. Dit zal er toe leiden dat jongeren (en hun familie) niet voortijdig naar de wal vertrekken. Daarnaast zullen nieuwe onderwijsvormen niet alleen jongeren behouden maar ook nieuwe jongeren aantrekken. Combineer dat slim met aanbod voor startende ondernemers en het behoud van starters en mogelijk jonge gezinnen voor het eiland ligt in het verschieft. Het is van belang om de te verwachten terugloop in leerlingenaantallen te keren. De gemeente kan hierin een belangrijke rol vervullen en met schoolbesturen een lobby bij andere overheden (provincie, ministerie) starten om hierin licenties te verwerven voor het onderwijs op het eiland (blz. 18-19).

N.B. in het document worden ook enkele mogelijke scenario's benoemd. Deze zijn in de totstandkoming van het IHP overgenomen. Het is van belang om vast te stellen welk deel van de vastgoedportefeuille als basisvoorziening kan worden aangemerkt.

3.3.3 Samen Duurzaam

In het uitvoeringsprogramma "Samen Duurzaam" (looptijd 2018-2022) worden de doelen en plannen beschreven voor de energietransitie. Het programma zet in op CO₂ reductie en de ambitie om volledig zelfvoorzienend te zijn op het gebied van duurzame energie en watervoorziening. Duurzaamheid is een belangrijk onderwerp voor de gemeenschap. Energietransitie en klimaatadaptatie zijn strategische opgaven voor de toekomst van Terschelling.

3.3.4 Woonvisie Terschelling

De woonvisie "Naar meer balans op de woningmarkt" (looptijd 2017-2021, met een doorkijk naar 2025) beschrijft de opgave en het beleidskader op gebied van wonen. Hoofddoel van de Woonvisie is het realiseren van een betere balans op de woningmarkt. Om dit te bereiken ligt de prioriteit de eerste jaren vooral bij het realiseren van starterswoningen en doorstroomwoningen in het lage huur- en koopsegment en tijdelijke huisvesting voor met name seizoenpersoneel. Uitzondering hierop is de beoogde woningbouw op de locaties Dellewal en B&Y. Deze locaties voorzien in de doorstroming naar het duurdere segment.

In het uitvoeringsprogramma Programma +135+ (vastgesteld in 2019) wordt een voor het IHP relevante locatie benoemd:

- Te onderzoeken of op de locatie De Stoek/Dorpsstraat woningen ontwikkeld kunnen worden passend in de stijl van Terschelling en voorzieningen te clusteren rond de school (blz. 31).

3.3.5 Lokaal Sportakkoord

Met het lokale Sportakkoord (juni 2020) willen de gemeente, de sportverenigingen en maatschappelijke organisaties de kracht van sport op Terschelling nog beter benutten. Het Sportakkoord is tot stand gekomen in samenwerking met bijna 25 verenigingen en organisaties.

Regelgeving ten behoeve van voorzieningen voor bewegingsonderwijs zijn opgenomen in de Verordening Onderwijshuisvesting. Aanvullend zijn vanuit het sportakkoord de volgende passages relevant:

- Sportaanbieders en andere maatschappelijke organisaties werken samen om te zorgen dat kinderen van 0-18 jaar hun hele jeugd zonder onderbreking kunnen bewegen (blz. 7);
- Sportlocaties en beweegplekken moeten meer ingericht worden op de behoefte van gebruikers;
- Sportlocaties zijn multifunctioneel in te zetten (blz. 7);

- Sportdeelname onder mensen, die niet vanzelfsprekend sporten en bewegen, moet worden verhoogd. Gezamenlijke sporthal helpt sociaal, derde helft (blz. 7);
- Update en moderniseringsslag nodig voor de gymzalen op het eiland, zodat ze meer uitnodigen tot bewegen (blz. 12);
- Stimulerende werking benutten van het combineren van functies: de mogelijkheid om op bepaalde plekken, naast bewegen, ook ontmoeten, recreëren, welzijn en onderwijs te faciliteren (blz. 12).

3.3.6 Coalitieakkoord 2022-2026

Plaatselijk Belang & VVD Terschelling hebben in het voorjaar van 2022 het coalitieakkoord: "Koers naar de toekomst: Meedenken, Meepraten, Meedoen" opgesteld.

De voor het IHP relevante passages zijn in ieder geval:

- Wonen blijft een topprioriteit, wij willen daar nog meer op inzetten en nog meer mogelijkheden voor creëren (...). Vrijkomende locaties worden intensief onderzocht op mogelijkheden voor woningbouw (blz. 2 en 4);
- Sport en sportverenigingen zijn de basis voor sociale cohesie en een maatschappij waar iedereen naar elkaar omkijkt. (...). In Midsland komt een multifunctionele sporthal (blz. 6)³;
- Iedere eilander verdient goed onderwijs en dat houdt niet op na de basisschool. Ook het vervolgonderwijs verdient meer aandacht. Hoe willen we dat bereiken (blz. 7):
 - Onderzoeken van de mogelijkheden voor het samengaan van het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs in Midsland, het Zweedse model;
 - In de kernen West Terschelling, Midsland en Hoorn is minimaal één voorziening voor primair onderwijs;
 - Initiatieven op het gebied van vervolgopleidingen, zoals MBO worden gestimuleerd;
 - De aanwezigheid van het MIWB is van grote waarde.

Op het gebied van duurzaamheid heeft de ambities vanuit de TS25 en Samen Duurzaam bijgesteld. De coalitie wenst het landelijk beleid te volgen. Dit betekent dat men in ieder geval afziet van:

- De ambitie om vanaf 2020 zelfvoorzienend te zijn;
- Prioriteit bij behoud en herstel van natuurlijke systemen en biodiversiteit;
- Het eiland als proeftuin voor innovatieve concepten op gebied van duurzaamheid.

³ Naar aanleiding van de ambities in het coalitieakkoord zijn er verduidelijkende vragen gesteld aan het college. Het college heeft aangegeven dat de ambitie om een multifunctionele sporthal te realiseren geen onderdeel uit maakt van het IHP.

4. Analyse bestaande situatie

Overzicht van de bestaande huisvestingssituatie inclusief een kwalitatieve beoordeling op basis van de beschikbare informatie.

4.1 Overzicht gebouwen

Het IHP richt zich in basis op de analyse van een viertal onderwijsgebouwen:

- PO West-Terschelling Brede School West-Terschelling (bijlage 2a)
- PO Midsland 't Hunnighouwersgat (bijlage 2b)
- VO Midsland 't Schylger Jouw (bijlage 2c)
- PO Hoorn 't Jok (bijlage 2d)

Afbeelding 3 – Overzicht schoolgebouwen

In bijlage 2 zijn van alle schoolgebouwen factsheets opgenomen. Het IHP richt zich aanvullend op een vijftal gebouwen welke gerelateerd zijn aan het onderwijs en waarvan de gehuisveste functies nader toegelicht worden in hoofdstuk 5. Het betreft:

- Gymzaal West-Terschelling (bijlage 2e)
- Gymzaal Midsland (bijlage 2f)
- Gymzaal Hoorn (bijlage 2g)

- MFC De Driemaster (bijlage 2h)
- Dorpshuis De Stoek (bijlage 2i)

4.2 Methode

De schoolgebouwen zijn in eerste instantie beoordeeld aan de hand van de volgende kwaliteitscriteria:

- K1 - Mate van aansluiting van de structurele ruimtebehoefte;
- K2 - Onderhoudsniveau van het gebouw;
- K3 - Kwaliteitsniveau van het gebouw op gebied van functionaliteit;
- K4 - Mogelijkheden tot samenwerking binnen het gebouw;
- K5 - Kwaliteitsniveau van het gebouw op het gebied van binnenklimaat;
- K6 - Kwaliteitsniveau van het gebouw op het gebied van duurzaamheid.

K1 - Mate van aansluiting van de structurele ruimtebehoefte

Betreft het objectief in beeld brengen van de capaciteit van het gebouw in relatie tot de normatieve ruimtebehoefte op dit moment. De normatieve ruimtebehoefte wordt bepaald aan de hand van een leerlingen prognose. Er zijn geen NEN2580- ruimtemetingen beschikbaar. Aan de hand van andere rapporten en tekeningen zijn wel de metrages voor alle gebouwen te herleiden. De metrages worden als relatief betrouwbaar geacht. Voor de onderlinge ruimteverdeling is een verhoudingsgewijze inschatting gedaan aan de hand van de tekeningen. De leerling prognoses zijn in opdracht van de gemeente opgesteld door PVG. Op basis van de normatieve ruimtebehoefte volgens de verordening (geen rekening houdend met inclusief onderwijs) is in alle gebouwen overmaat aanwezig.

K2- Onderhoudsniveau van het gebouw

Betreft het objectief in beeld brengen van de staat van onderhoud van het gebouw exclusief verduurzaming. De (nieuwe) verordening schrijft voor dat de noodzaak van vervangende bouw aanwezig is bij een conditiescore 5 (slecht) volgens NEN2767. Er zijn geen geaggregeerde conditiescores volgens NEN2767 beschikbaar. Er zijn wel meerjarenonderhoudsplannen (MJOP's) en nulmetingen opgesteld. Een geaggregeerde score is een gewogen score op objectniveau die wordt gebruikt voor het op hoofdlijnen bewaken van de ontwikkeling van de kwaliteit van het vastgoed. De MJOP's en nulmetingen geven een score op onderdelen, maar geen gewogen eindoordeel. Door betrokkenen wordt aangegeven dat partijen enkel klachtenonderhoud hebben uitgevoerd, de huidige conditie kan daarom afwijken van de rapportages. Dit maakt het lastig de objecten objectief ten opzichte van elkaar te beoordelen, maar verondersteld wordt dat geen van de gebouwen volgens deze methode 5 of hoger (slechter) scoort. Op basis van de rapportages, vragenlijsten en afstemming met de gemeente (afdeling vastgoed) is een score toegekend aan de gebouwen.

K3 - Kwaliteitsniveau van het gebouw op gebied van functionaliteit

Betreft een waardering van de gebruikers van de objecten. De gemeente heeft de algemeen beschikbare informatie aangeleverd. Daarnaast hebben vertegenwoordigers van de scholen vragenlijsten ingevuld. De scores zijn gebaseerd op de ingevulde vragenlijsten. Daar waar meerdere scholen een vragenlijst hebben ingevuld is deze gecombineerd tot één score voor het object.

K4 - Mogelijkheden tot samenwerking binnen het gebouw

Betreft een waardering van de gebruikers van de objecten. De scores zijn gebaseerd op de ingevulde vragenlijsten. Daar waar meerdere scholen een vragenlijst hebben ingevuld is deze gecombineerd tot één score voor het object.

K5 - Kwaliteitsniveau van het gebouw op het gebied van binnenklimaat

Betreft een beoordeling met behulp van een vragenlijst met vier categorieën: lucht, temperatuur, licht en akoestiek. Op basis van de rapportages, vragenlijsten en afstemming met de gemeente (afdeling vastgoed) is een score toegekend aan de gebouwen.

K6 - Kwaliteitsniveau van het gebouw op het gebied van duurzaamheid

Betreft een beoordeling met behulp van een vragenlijst ten aanzien van duurzaamheidsmaatregelen. Maatregelen met grote impact leveren meer punten op dan maatregelen met kleine impact. Op basis van de rapportages, vragenlijsten en afstemming met de gemeente (afdeling vastgoed) is een score toegekend aan de gebouwen.

4.3 Beoordeling

De inventarisatie van de bestaande situatie heeft geresulteerd in een totaalscore zoals weergegeven in onderstaand overzicht.

Kwaliteit bestaande situatie							
	m²	NEN 2767	Functionaliteit	Samenwerking	Kwaliteit (binnenklimaat)	Duurzaamheid	Totaal Score Gebouw
	K1	K2	K3	K4	K5	K6	GT
Weging	10	10	10	10	10	10	60
Scores							
minimale score	1	1	1	1	1	1	60
gemiddelde score	2	2	2	2	2	2	120
maximale score	3	3	3	3	3	3	180
Schoolgebouwen							
PO West- Terschelling	3	3	3	3	2	3	170
OBS Prinses Margrietschool							
CBS Vossersschool							
PO Midland	3	2	2	1	1	2	110
OBS 't Hunnighouwersgat							
PO Hoorn	3	1	1	2	2	2	110
OBS 't Jok							
CBS 't Jok							
VO Midland	3	1	1	1	2	2	100
t Schylger Jouw							

Afbeelding 4 – Overzicht kwalitatieve beoordeling schoolgebouwen

De beoordeling van de schoolgebouwen dient mede om een prioritering te kunnen maken. In de stuurgroep hebben we daarom besloten geen aanvullende rapportages te laten maken, maar in plaats daarvan quickscans ten behoeve van (eventuele) verduurzaming op te laten stellen. Deze rapporten geven inzicht in de huidige energie labels van de gebouwen en de benodigde maatregelen om tot diverse verduurzamingsscenario's te komen. De rapportages zijn toegevoegd in bijlage 3. De energie labels zijn:

- PO West-Terschelling energie label A++
- PO Midsland energie label B
- VO Midsland energie label E
- PO Hoorn energie label D

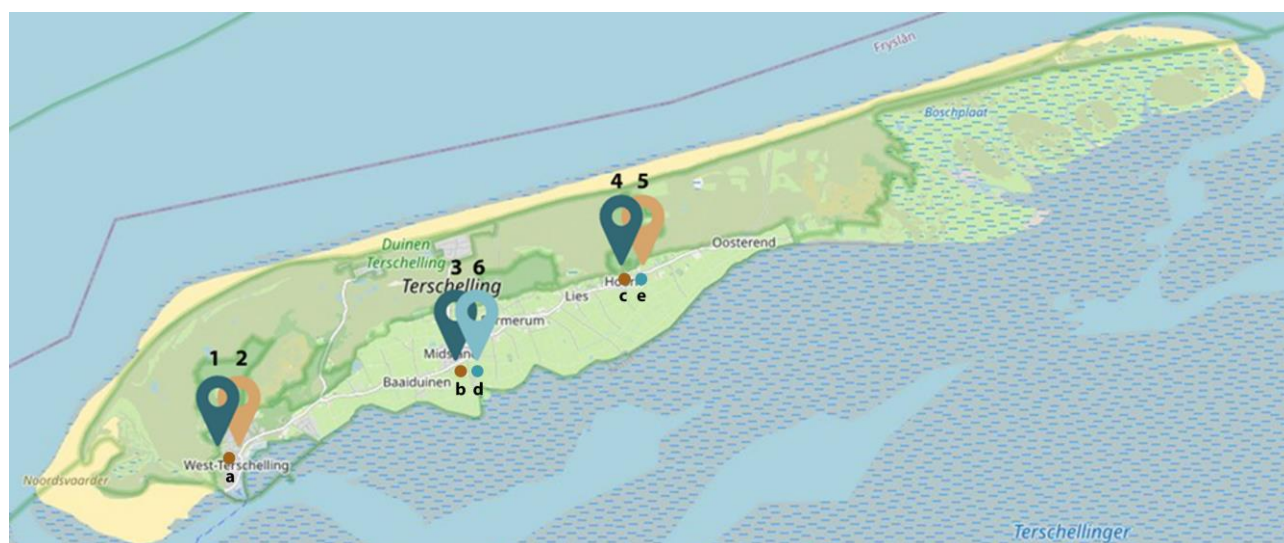
5. Huidige en toekomstige huisvestingsvraag

Beschrijving van visie en uitgangspunten die ten grondslag liggen aan het bepalen van de ruimtebehoefte voor de huidige en toekomstige vraag naar huisvesting.

5.1 Algemeen

5.1.1 Overzicht betrokkenen

Het onderwijsvastgoed is in basis bedoeld voor het primair- en voortgezet onderwijs. Op het eiland wordt het primair onderwijs (PO) aangeboden door een tweetal schoolbesturen: Openbaar Onderwijs Terschelling (OOT) en Christelijke Vereniging voor Primair Onderwijs op Terschelling (CVPOT). Het voortgezet onderwijs (VO) valt onder het bestuur van OOT. In onderstaande afbeelding is een overzicht van alle scholen opgenomen. Daarnaast zijn er een aantal aan het onderwijs gerelateerde functies en partijen die hun onderdak hebben in één van de gebouwen welke tot de scope van het IHP gerekend worden. In de hierna volgende paragrafen wordt dit verder toegelicht.

Afbeelding 5 – Overzicht scholen primair- en voortgezet onderwijs en overige gebouwen:

- 1 OBS Prinses Margrietschool
- 2 CBS Vossersschool
- 3 OBS 't Hunnighouwersgat
- 4 OBS 't Jok
- 5 CBS 't Jok
- 6 't Schylger Jouw (VO)

- a Gymzaal West-Terschelling
- b Gymzaal Midsland

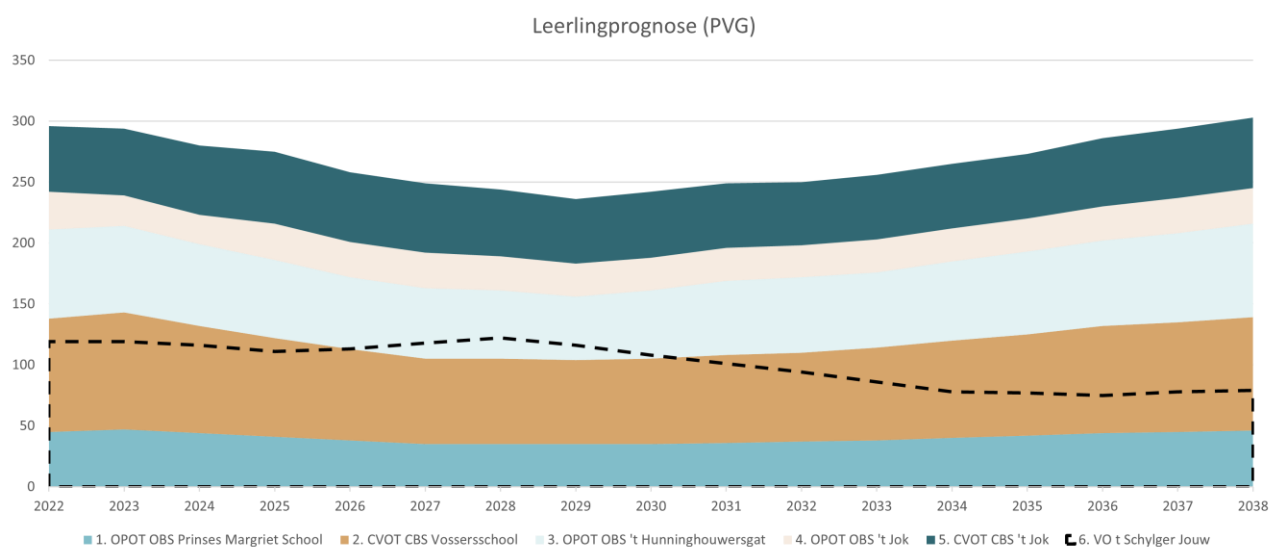
c Gymzaal Hoorn

d MFC De Driemaster (incl. bibliotheek)

e Dorpshuis De Stoek

5.1.2 Ontwikkeling leerlingaantallen

In de afgelopen 10 jaar daalden de leerlingaantallen in het PO van circa 400 naar circa 320 leerlingen. De leerlingenaantallen in het VO daalden van circa 175 naar circa 120 leerlingen. De normatieve ruimtebehoefte voor onderwijshuisvesting wordt bepaald aan de hand van door (in opdracht van) de gemeente opgestelde leerling prognoses. De prognose is opgenomen in bijlage 4. In onderstaande afbeelding wordt de geprognostiseerde ontwikkeling van de leerlingenaantallen in het PO en VO visueel weergegeven.

Afbeelding 6 - Samenvatting ontwikkeling leerlingaantallen PO en VO (visualisatie data PVG door abcnova)

5.1.3 Uitgangspunten locaties en scholen

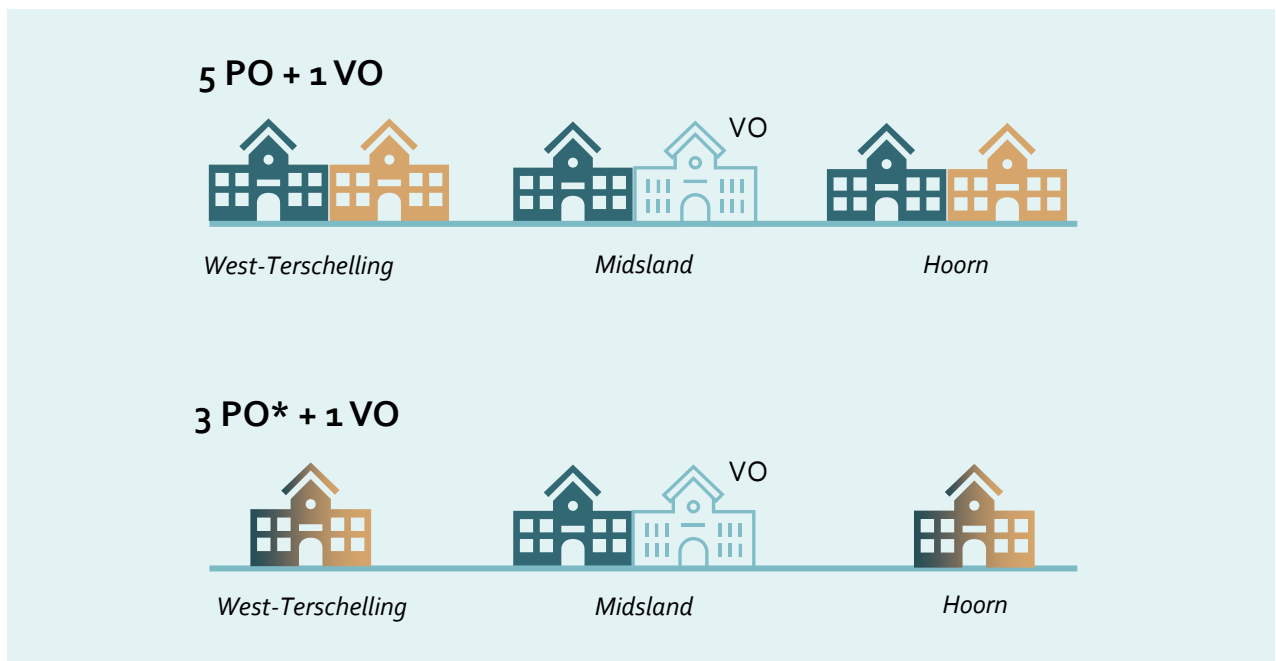
Een school is meer dan een plek waar lesgegeven wordt. Voor de leefbaarheid van de dorpen en vanwege thuis nabij onderwijs vinden partijen het belangrijk om scholen in de huidige drie kernen te behouden. Vertrekpunt voor het IHP zijn de bestaande locaties van de scholen. Eventuele verplaatsing van onderwijs of overige functies worden in dit IHP beschouwd en benoemd als koppelkansen.

De leerlingenaantallen geven aanleiding om met elkaar het gesprek te voeren over een toekomstbestendig onderwijslandschap. Er is daarom in het kader van het IHP een sessie met beide schoolbesturen georganiseerd. Schoolbesturen en gemeente hebben de intentie om vaker met elkaar in gesprek te gaan, maar inhoudelijke ontwikkeling van onderwijs en samenwerking zien de schoolbesturen graag los van de ontwikkeling van het IHP.

Onderwijshuisvesting is onlosmakelijk verbonden met de ontwikkeling van onderwijs. Het IHP kan op een geheel pragmatische wijze worden ingevuld, waarbij wordt gekoerst op de bestaande situatie, maar het IHP biedt ook het momentum en daarmee de mogelijkheid om in gezamenlijkheid naar de toekomst van het onderwijs op Terschelling te kijken. Juist hierbij is het van belang

samen op te trekken in het vormgeven van inhoud en vorm. Inclusiviteit, zorg en opvang zijn functies die vaak vanzelfsprekend worden meegenomen, maar niet altijd vertaald zijn naar huisvesting.

Partijen spreken af in te zetten op een beleidsrijk IHP met twee scenario's: 3* of 5 PO scholen en 1 VO school gericht op samenwerking. Dit is een model waarbij de onderwijsbesturen en gemeente samen optrekken om inhoud te geven aan verdergaande samenwerking. Het behelst een groeimodel waarbij in de beleidsperiode van het IHP stappen worden gemaakt in de samenwerking en daarmee de vormgeving van huisvesting. Samenwerking kan op een praktische wijze worden vormgegeven op basis van de meest voor de hand liggende mogelijkheden. Hierbij worden kansen verkend en benoemd. Halverwege de beleidsperiode, bijvoorbeeld na 2 jaar, kan gezamenlijk het toekomstbestendige onderwijs worden gedefinieerd en vastgelegd. In dit scenario blijven de onderwijsbesturen voortbestaan in de huidige vorm. Belangrijk bij dit scenario is er gezamenlijk een concreet uitwerkingsplan wordt opgesteld. Het is van belang als kader voor het eerste huisvestingsproject hier duidelijkheid op te hebben.

Afbeelding 7 – Visualisatie scenario's

* Dit scenario representeert een situatie waarin schoolbesturen besluiten tot het vormen van samenwerkingsscholen per dorpskern, óf omdat twee van de scholen vanwege te lage leerlingenaantallen op termijn mogelijk sluiten.

5.1.4 Visie toekomstbestendig onderwijs

Schoolbesturen hebben met elkaar verkend hoe het onderwijs in 2040 er uit zou kunnen zien. Men ziet de volgende ontwikkelingen:

- Het onderwijs wordt belangrijker, voor alle leeftijden (van voorschool tot en met MBO);
- Het onderwijs is praktischer gericht en ingericht, thematisch, je leert zowel binnen als buiten, met andere vakken, materialen en in andere gebouwen;

- Onderwijs en zorg gaan samen op, meer geïntegreerd, partners in de school onderbrengen zodat onder schooltijd activiteiten ondernomen kunnen worden, laagdrempelig en vertrouwd (voorbeeld: huidige bibliotheek en aanwezigheid SJT, functies kunnen ook het onderwijs versterken c.q. ontlasten);
- Het onderwijs vraagt van gebouwen meer flexibiliteit, ruimtes om in kleine groepjes uiteen te kunnen gaan, daarnaast ook prikkel arme ruimtes, we moeten creatief met ruimte omgaan;
- Sport en spel worden belangrijker voor educatieve doeleinden;
- Optie genoemd door het openbaar onderwijs is om de middenschool nader te onderzoeken, betreft onderwijs voor 10-14 jarigen waarbij sprake is van uitgestelde schoolkeuze (kan onderdeel zijn van één van de PO scholen of VO school) dit kan als kans gezien worden door leerlingen die daar behoefte aan hebben;
- We kennen nu openbaar en christelijk onderwijs, mede vormgegeven vanuit een duidelijke onderwijskundige visie. Of dit in de toekomst zo zal blijven is niet een vaststaand gegeven, keuzevrijheid voor ouders vinden we wel belangrijk;
- We willen onderwijs blijven aanbieden in 3 kernen, vanwege nabijheid en de leefbaarheid van de kernen;
- We moeten ons beseffen dat het inclusief onderwijs zoals we het op het eiland vorm geven heel bijzonder is;
- Inclusief onderwijs biedt meerwaarde voor alle kinderen, ook moeten de grenzen in het huidige aanbod besproken worden, wat kan er wel en niet op Terschelling;
- We zijn als eilanders bescheiden, maar moeten lef hebben om meer aandacht voor onderwijs op te eisen.

5.1.5 Uitgangspunten ruimtebehoefte

Algemeen

Ter onderbouwing van de ruimtebehoefte in algemene zin is de VNG modelverordening Onderwijshuisvesting relevant. Deze gaat uit gaat uit van ruimtenormen voor ofwel basis- óf speciaal basis onderwijs, óf speciaal (voortgezet) onderwijs. De ruimtenormen in de verordening Onderwijshuisvesting van de gemeente Terschelling zijn een afgeleide van de VNG modelverordening echter is deze niet toegespitst op het inclusief onderwijs zoals partijen dit op Terschelling aanbieden. Landelijk is er ook een streven om te komen tot meer 'inclusieve schoolgebouwen' (voortkomend uit de wet Passend Onderwijs), maar hiervoor zijn nog geen rekenregels vastgesteld. In een werksessie hebben vertegenwoordigers van de scholen input geleverd ten aanzien van de invulling van inclusief onderwijs. De input die komt overeen met de aanvullende kwaliteitscriteria zoals geformuleerd in de bijlage F1 van het Kwaliteitskader Huisvesting (een document wat tot stand is gekomen op verzoek van PO-Raad, VO-raad en VNG en met inbreng van huisvestingsprofessionals uit het onderwijs en van gemeenten – als bijlage 5 toegevoegd aan het IHP).

Leerling prognose

Uitgangspunt voor de toekomstige ruimtebehoefte is het verwacht aantal leerlingen. De prognose geeft een meerjarige doorkijk in de ontwikkeling van het leerlingenaantal per school. De verordening voorzieningen huisvesting onderwijs schrijft voor dat voor permanente huisvesting er sprake moet zijn van een structurele behoefte gezien over 15 jaar. Om te komen tot een uitgangspunt voor dit IHP is hiervoor niet het laagste aantal leerlingen over de komende 15 jaar genomen maar is er uitgegaan van een gemiddelde over deze 15 jaar waarbij de twee piek- en de twee dal jaren zijn uitgezonderd.

Actualisatie van leerling prognose

Het IHP is opgesteld op basis van de meest recente leerling prognoses met als doel een zo realistisch mogelijk vertrekpunt te bieden. Prognoses zijn aan verandering onderhevig. Schoolbesturen dienen een huisvestingsaanvraag in voorafgaand aan de start van een project. Een actuele prognose prevaleert boven de in dit IHP gebruikte prognose te bepaling van de ruimtebehoefte. De gemeente zal op basis van de aanvraag een beschikking afgeven die leidend is voor de ontwikkeling van het project.

Inclusief Onderwijs

Op Terschelling wordt uitgegaan van inclusief onderwijs en is er plek voor alle kinderen op de reguliere scholen. Leerlingen met een speciale ondersteuningsbehoefte worden zoveel als mogelijk ondersteund bij het onderwijs en hun ontwikkeling. Kinderen met een ontheffing volgen vaak nog een vorm van dagbesteding in een onderwijssetting. Het bieden van inclusief onderwijs brengt een extra ruimtevraag met zich mee. Dit komt o.a. door:

- Samenstelling van kleinere klassen (ca. 15-20 leerlingen) ten opzichte van reguliere basisscholen (ca. 20-25 leerlingen). Dit is deels een bewust streven en deels een gevolg van het aantal aanwezige leerlingen per leerjaar.
- In het voortgezet onderwijs gaat men uit van een splitsing per leerjaar in een A en een B klas. De splitsing heeft met name te maken met het onderwijsniveau. De groepsgrootte varieert van ca. 4 tot ca. 36 leerlingen.
- Zowel in PO als VO is er behoefte aan extra (praktijk) lokalen: In het PO wordt deze ingezet voor bijvoorbeeld de gezamenlijke plus-klas en in het VO wordt deze ingezet voor praktijklessen (ook t.b.v. MBO).
- Zowel in PO als VO is er behoefte aan extra kleine ruimtes voor bijvoorbeeld kantoorwerk, overleg, 1-op-1 begeleiding, therapie of time-out.

Methode bepaling ruimtebehoefte

Partijen spreken af om uit te gaan van een aangepaste ruimtebehoefte berekening. Partijen zijn zich bewust dat zij hiervoor niet één op één de financiële middelen voor investering en instandhouding ontvangen. Voor PO wordt de formule gehanteerd die de VNG voorschrijft voor een speciale school voor basisonderwijs. Voor het VO rekenen we met een toeslag bovenop de normatieve berekening:

- PO: een vaste voet van 250 m² BVO + (7,35 * het aantal leerlingen)
- VO: de berekende normatieve ruimtebehoefte uit de PVG prognose met een aanvullende toeslag van 200 m² BVO.

In hoofdstuk 6 worden deze formules op basis van de geprognostiseerde leerlingen aantallen per school uitgewerkt.

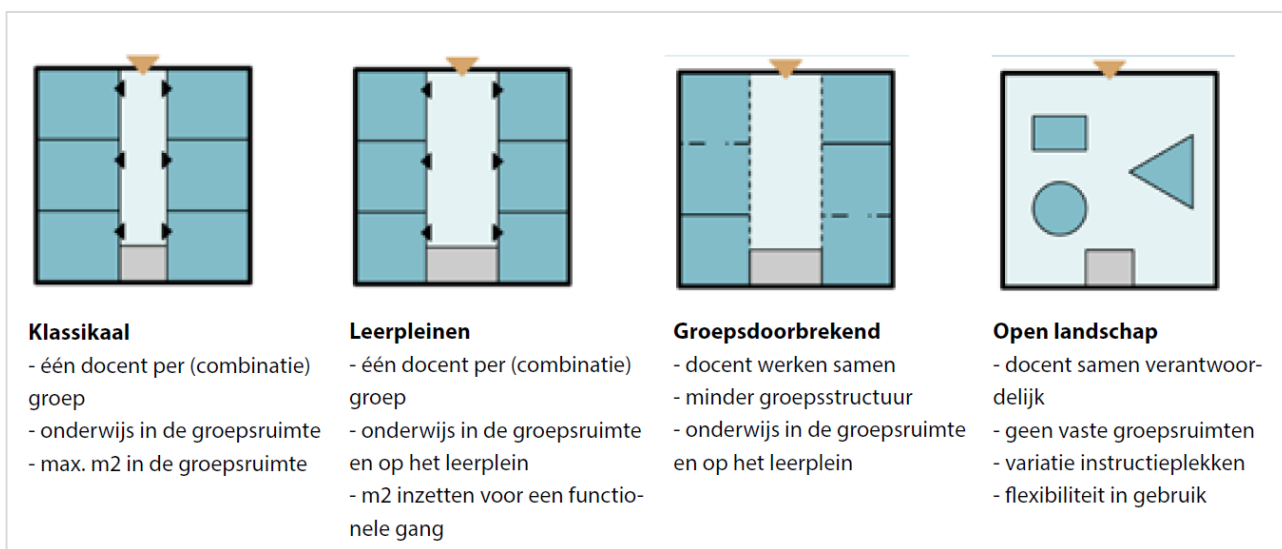
Ontwikkelingen voortschrijdende inzichten wetgeving en verantwoordelijkheden

De gekozen methodiek is op basis van de huidige wetgeving, taken en verantwoordelijkheden van schoolbesturen en geldende model verordening voor onderwijs bepaald. De methodiek sluit hierbij aan op de situatie op Terschelling. De ontwikkelingen in het onderwijs staan echter niet stil en veranderingen in bijvoorbeeld de bepaling van ruimtebehoefte voor inclusief onderwijs kunnen van invloed zijn op de uitgangspunten uit dit IHP. Deze impact is echter op voorhand niet te voorzien, mocht dit aan de orde zijn kan dit aanleiding zijn het IHP op onderdelen te herzien.

5.2 Onderwijs

5.2.1 Algemeen

Met vertegenwoordigers van de scholen zijn interviews afgenomen om de organisatie en ontwikkeling van het onderwijs en de behoeftes ten aanzien van toekomstige huisvesting te bespreken. In de gesprekken zijn ook de gewenste samenwerkingen en eventuele koppelkansen besproken. Alle scholen maken een ontwikkeling door van type 'leerpleinen' richting 'groepsdoorbrekend' werken op basis van onderstaand overzicht. Hierbij is het belangrijk op te merken dat men onvoldoende mogelijkheden ziet om leerpleinen te creëren in de gebouwen in Midsland en Hoorn.

Afbeelding 8 – Overzicht type onderwijs vertaald naar type huisvestingsconcept

5.2.2 OBS Prinses Margrietschool

De Prinses Margrietschool in West-Terschelling is één van de drie basisscholen van OOT. De onderwijsvisie is in ontwikkeling gelijktijdig aan de ontwikkeling van het IHP. Belangrijke onderwerpen zijn de potentie van het eiland benutten (leren samen met de gemeenschap en ondernemers), het bieden van passend onderwijs, het opstellen van een sociaal pedagogisch leerplan (o.a. samenwerking met jongerenwerkers) en het in kaart brengen en verbeteren van een doorgaande leer- en ontwikkelijn. De huidige formatie bestaat uit 3 (combinatie)groepen: 1 x groep 1-2-3, 1 x groep 4-5 en 1 x groep 6-7-8.

5.2.3 CBS Vossersschool

De Vossersschool in West-Terschelling is één van de twee basisscholen van CVPOT. De school werkt volgens het opvoedkundig en onderwijskundig concept van Dalton. Het Daltononderwijs is gebaseerd op vijf pedagogische ankerpunten: zelfstandigheid, vrijheid in gebondenheid/verantwoordelijkheid, samenwerken, reflectie en efficiëntie. De kinderen zijn medeverantwoordelijk voor hun eigen leerproces. Door de zelfstandigheid van werken kan het klassikale lesgeven meer losgelaten worden. De kinderen krijgen gepersonaliseerd onderwijs, geclusterd in kleine groepjes. Hierdoor kan de leerkracht begeleiden en coachen. De huidige formatie bestaat uit 6 (combinatie)groepen: 1 x groep 1-2, 1 x groep 3, 1 x groep 4, 1 x groep 5, 1 x groep 6 en 1 x groep 7-8.

5.2.4 OBS 't Hunnighouwersgat

't Hunnighouwersgat in Midsland is één van de drie basisscholen van OOT. De onderwijsvisie is in ontwikkeling gelijktijdig aan de ontwikkeling van het IHP. Belangrijke onderwerpen zijn de potentie van het eiland benutten (leren samen met de gemeenschap en ondernemers), het bieden van passend onderwijs, het opstellen van een sociaal pedagogisch leerplan (o.a. samenwerking met jongerenwerkers) en het in kaart brengen en verbeteren van een doorgaande leer- en ontwikkelijn. De huidige formatie bestaat uit 4 (combinatie)groepen: 1 x groep 1-2-3, 1 x groep 4, 1 x groep 5-6 en 1 x groep 7-8.

5.2.5 OBS 't Jok

OBS 't Jok in Hoorn is één van de drie basisscholen van OOT. De onderwijsvisie is in ontwikkeling gelijktijdig aan de ontwikkeling van het IHP. Belangrijke onderwerpen zijn de potentie van het eiland benutten (leren samen met de gemeenschap en ondernemers), het bieden van passend onderwijs, het opstellen van een sociaal pedagogisch leerplan (o.a. samenwerking met jongerenwerkers) en het in kaart brengen en verbeteren van een doorgaande leer- en ontwikkelijn. De huidige formatie bestaat uit 3 (combinatie)groepen: 1 x groep 1-2-3, 1 x groep 4-5-6 en 1 x groep 7-8.

5.2.6 CBS 't Jok

CBS 't Jok in Hoorn is één van de twee basisscholen van CVPOT. De school werkt volgens het opvoedkundig en onderwijskundig concept van Dalton. Het Daltononderwijs is gebaseerd op vijf pedagogische ankerpunten: zelfstandigheid, vrijheid in gebondenheid/verantwoordelijkheid, samenwerken, reflectie en efficiëntie. De kinderen zijn medeverantwoordelijk voor hun eigen leerproces. Door de zelfstandigheid van werken kan het klassikale lesgeven meer losgelaten worden. De kinderen krijgen gepersonaliseerd onderwijs, geclusterd in kleine groepjes. Hierdoor kan de leerkracht begeleiden en coachen. De huidige formatie bestaat uit 4 (combinatie)groepen: 1 x groep 1-2, 1 x groep 3-4, 1x groep 5-6 en 1 x groep 7-8.

5.2.7 't Schylger Jouw (VO)

't Schylger Jouw is de school voor voortgezet onderwijs op Terschelling in Midsland en valt onder verantwoordelijkheid van het OOT. Gedurende de eerste twee jaar op 't Schylger Jouw kunnen leerlingen onderwijs volgen in de richtingen VMBO-BB, VMBO-KB, VMBO-TL, HAVO en Atheneum. Voor de vervolgjaren gaan HAVO en Atheneum leerlingen naar een school aan de wal. Per leerjaar wordt gewerkt met een a en een b klas.

5.2.8 Onderwijs overige

Naast het PO en het VO onderwijs op Terschelling onderzoekt OOT de mogelijkheden om andere vormen van onderwijs aan te bieden. Dit gaat enerzijds om onderwijs voor 10-14 jarigen (in het coalitieakkoord wordt dit Zweeds model genoemd) en anderzijds om het aanbieden van diverse MBO opleidingen op de locatie 't Schylger Jouw.

5.3 Sport

Ten behoeve van het bewegingsonderwijs voorziet de gemeente in een drietal gymzalen. Elke school maakt op basis van een jaarlijks vastgesteld aantal klokuren gebruik van één van de gymzalen. Daarnaast worden de gymzalen aan derden verhuurd.

Huidige huisvesting

- West-Terschelling: aan de Dennenweg 4a bevindt zich naast de brede school een dubbele gymzaal. Het betreft een gebouw uit 1983 met een totale omvang van 848 m² BVO. De bergruimte voor sportmaterialen wordt door gebruikers als te klein ervaren.
- Midsland: aan de Zuid Midslandweg 8 is een gymzaal gesitueerd, gekoppeld aan de school voor voortgezet onderwijs. Het betreft een gebouw uit 1974 met een totale omvang van 359 m² BVO. De gymzaal is verouderd.
- Hoorn: aan het Schoolpad 4 is een gymzaal gesitueerd, gekoppeld aan het dorps huis De Stoek. De gymzaal bevindt zich op loopafstand van de scholen in Hoorn. Het betreft een gebouw uit 1982 met een totale omvang van 476 m² BVO. Een deel van de bergruimte wordt als opslagruimte voor het dorps huis gebruikt. De gymzaal is verouderd.

Afbeelding 9 – Huidige gymzalen, van links naar rechts: West-Terschelling (dubbele gymzaal), Midsland en Hoorn

Uitgangspunten toekomstige huisvesting

Voor de leefbaarheid van de dorpen en vanwege thuis nabij onderwijs vinden partijen het belangrijk om scholen in de huidige drie dorpen te behouden. Het in stand houden van een drietal locaties voor bewegingsonderwijs sluit hierop aan. Het is te overwegen het bewegingsonderwijs te clusteren op één centrale locatie, echter de reistijd gaat ten koste van onderwijstijd en heeft derhalve geen voorkeur. Het clusteren van bewegingsonderwijs is mede daarom in het kader van het IHP niet nader onderzocht. De omvang van de gymzalen (indien nieuwbouw) is gebaseerd op de eisen vanuit de gemeentelijke verordening (netto omvang ten minste 252 m² en tenminste twee kleedruimten met was- of douchegelegenheden).

Extra ambities

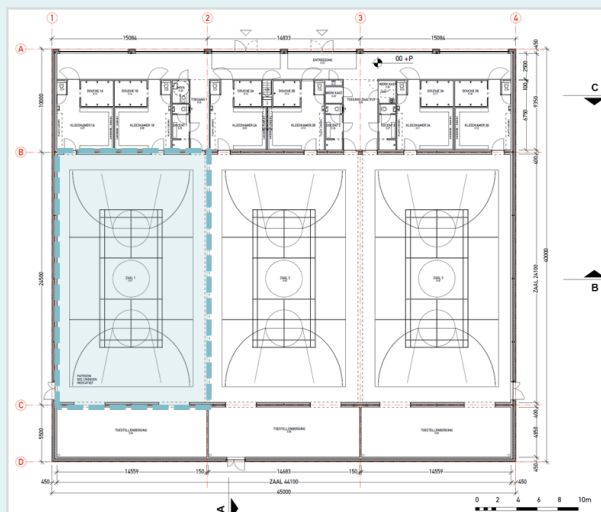
Vanuit het Sportakkoord (zie paragraaf 3.3.5) is er een ambitie om de bestaande voorzieningen voor sport te moderniseren zodat ze meer uitnodigen tot bewegen. Daarnaast is er een wens om de sportvoorzieningen multifunctioneel in te zetten. De KVLO (zie kader) adviseert voor gymzalen die voor meerdere sporten worden gebruikt (buurtfunctie) een afwijkende minimale zaalmaat. Vanuit het coalitieakkoord is er daarnaast nog een wens een multifunctionele sporthal in Midsland te realiseren. Alhoewel het college heeft aangegeven dat deze ambitie geen formeel onderdeel uit maakt van het IHP is deze wel relevant voor de investering in voorzieningen ten behoeve van het bewegingsonderwijs. In de tabel in het kader worden de zaalmaten en omvang toegelicht. In afbeelding 10 is ter referentie een plattegrond van een sporthal opgenomen.

Toelichting KVLO en afmetingen diverse sportvoorzieningen

De Koninklijke Vereniging voor Lichamelijke Opvoeding (KVLO) is een belangenvereniging voor alle professionals die kinderen in en rond de school goed leren bewegen. De KVLO heeft een handboek met normen voor gymzalen en sporthallen ontwikkeld. Veel gemeenten stimuleren sport en bewegen. Dat ondersteunt de realisatie van een grotere gymzaal bij nieuw te bouwen scholen. Voor een PO school is de gymzaal conform de KVLO normen 14 x 22 meter groot en 5,5 meter netto hoog. Voor het VO wordt aanbevolen om naast deze minimale standaardzalen ook grotere (26 x 14 x 7 meter) en dubbele sportzalen van 22 x 28 x 5,5 à 7 meter te realiseren. Dit vergroot de mogelijkheden voor medegebruik. De afmetingen spelen in op de vernieuwde lesmethoden die in de loop der tijd binnen het bewegingsonderwijs hun intrede hebben gemaakt. Zo biedt een dergelijke capaciteit de mogelijkheid dat alle leerlingen gelijktijdig kunnen werken en er in vakken verschillende lesactiviteiten kunnen worden aangeboden. Uitgangspunt is dat de gymvoorziening (buiten de schooltijden) opengesteld wordt voor deelgebruik met derden en separaat van de school toegankelijk is. Over de inrichting, beheer en onderhoud (exploitatie) van de sportvoorzieningen worden afspraken gemaakt met de gemeente.

type	op basis van	afmetingen zaal (L x B x H)	metrage zaal (m ² FNO)	metrage totaal (m ² BVO incl. nevenruimtes)*
enkele gymzaal (a)	Verordening Terschelling	21 x 12 x 5 m	252	455
enkele gymzaal (b)	Handboek KVLO	22 x 14 x 5,5 m	308	552
dubbele gymzaal	Handboek KVLO	22 x 28 x 5,5 à 7 m	616	1.100
sporthal	Handboek KVLO	44 x 24 x 7 m (op te delen in 3 zalen van 24 x 14 x 7 m per zaal)	1.056	1.800

*Metrage totaal (BVO = bruto vloeroppervlak) is een inschatting en mede afhankelijk van het aantal en de omvang van te realiseren nevenruimtes zoals toestellenberging, kleedruimtes en douches

Afbeelding 10 – Plattegrond referentiegebouw sporthal (gearceerd is netto afmetingen gymzaal)

5.4 Overige partijen

5.4.1 Kinderopvang

Prokino biedt kinderopvang op Terschelling met locaties in West-Terschelling en Midsland. Prokino verzorgt verschillende typen opvang: reguliere kinderdagopvang, buitenschoolse opvang en voorschoolse educatie. Kinderdagopvang is bedoeld voor kinderen in de leeftijd van 0 tot 4 jaar. Buitenschoolse opvang is voor schoolgaande kinderen. Voorschoolse Educatie is voor peuters van ca. 2,5 tot 4 jaar. Zij krijgen een programma aangeboden op de peuterspeelzaal of bij de kinderopvang. Het consultatiebureau geeft kinderen die (een risico op) een onderwijsachterstand hebben hiervoor een zogenaamde VE-indicatie.

Huidige huisvesting

- West-Terschelling: in de brede school aan de Dennenweg 4 bevindt zich de peuterspeelzaal lenieminie (14 kindplaatsen) en de buitenschoolse opvang BSO De Vrije Vogels (10 kindplaatsen). Het betreft een tweetal aparte voorzieningen van totaal ca. 120 m2 BVO.
- Midsland: in het schoolgebouw van 't Hunnighouwersgat aan de Zuid Midslandweg 19 bevindt zich kinderdagopvang Hummelhonk en peuteropvang Dikkie Dik. Het betreft een gecombineerde voorziening van totaal ca. 200 m2 BVO (maximaal 28 kindplaatsen).
- Hoorn: geen activiteiten.

Uitgangspunten toekomstige huisvesting

Alhoewel het de gezamenlijke ambitie van partijen is om een doorgaande leer- en ontwikkelijn te stimuleren is er niet op alle locaties kinderopvang aanwezig. Prokino verwacht de eventuele (tijdelijke) groei te kunnen opvangen op de bestaande locaties. Men is tevreden over de huidige locaties en de BSO is bewust in de brede school op West-Terschelling gepositioneerd vanwege de directe toegang tot bos- en duingebied. Bij scenario's voor (ver)nieuwbouw en verduurzaming van de scholen wordt in het IHP uitgegaan van de huidige metrages voor kinderopvang.

5.4.2 Stichting Thuishaven

Stichting Thuishaven is een stichting die zich inzet voor zo goed mogelijke zorg aan mensen met een beperking op Terschelling. De stichting is opgericht door ouders van zorgbehoevende kinderen. De stichting zet zich in om de benodigde faciliteiten te realiseren zodat de juiste zorg op het eiland gegeven kan worden. Zo is er een logeer- en trainingshuis gerealiseerd en wordt er dagbesteding aangeboden in een boerderij (De Jonge Jan).

Huidige huisvesting

Stichting Thuishaven treedt op als verhuurder van een deel van de brede school aan de Dennenweg 4 in West-Terschelling. Het betreft ca. 175 m2 BVO, waarvan een deel in gebruik voor dagbesteding en een deel voor kantoren met wachtruimte. Men is over het algemeen positief over de huisvesting in de brede school. De ruimtes worden verhuurd aan diverse partijen (o.a. GGD, manuele therapie en kindergeneeskunde), maar de verhuur is niet gelijkmatig verdeeld over de week (leegstand op woensdag en vrijdag).

Uitgangspunten toekomstige huisvesting

Gezamenlijke huisvesting met de scholen is geen noodzaak, maar biedt wel meerwaarde voor de kinderen en jongeren op reguliere scholen (bijvoorbeeld bij rouwverwerking). De ambitie van Stichting Thuishaven is om op de huidige situatie voort te zetten en daarbij de verbinding te blijven zoeken met elkaar. Voor kinderen en jongeren die niet leerplichtig zijn kan er beter gekeken worden naar hoe de persoonsgebonden budgetten op een goede manier ingezet kunnen worden. Een kind zou dan in de eigen school met een verzorger kunnen participeren met delen van het onderwijs zonder dat dit een extra beroep doet op de leerkracht, hier kunnen onderwijs en zorg elkaar versterken.

5.4.3 Stichting Jeugdwerk Terschelling

Stichting Jeugdwerk Terschelling (SJT) zet zich in voor het in stand houden, opzetten, stimuleren, begeleiden en uitvoeren van het jeugdwerk voor kinderen en jongeren van 6 t/m 16 jaar. Zij organiseren daarvoor diverse activiteiten op het eiland.

Huidige huisvesting

SJT is gehuisvest in de brede school in West-Terschelling en in MFC De Driemaster in Midsland. De stichting huurt de ruimtes van de gemeente. Het betreft ca. 53 m² BVO in de brede school die wordt ingezet voor het organiseren van de kinderclubs. De ruimtes in MFC De Driemaster bestaan uit een kantoor, een berging en een soos met bar (totaal inschatting ca. 150 m² BVO). De soos grenst aan de aula van 't Schylger Jouw. SJT maakt ook gebruik van ruimtes van de school zoals de aula en het keukenlokaal.

Uitgangspunten toekomstige huisvesting

De ruimtebehoefte is gelijk aan de huidige situatie. Bij de realisatie van MFC De Driemaster was het een pré dat functies gecombineerd werden en was hierdoor veel subsidie beschikbaar. De connectie met de scholen is belangrijk. Bij (ver)nieuwbouw van 't Schylger Jouw kan de verbinding tussen de gebouwen verbeterd worden. Ook zouden er functies toegevoegd kunnen worden gericht op ontspanning en de mogelijkheid om je even terug te kunnen trekken. De jeugdsoos kan hier nu ook al voor gebruikt worden.

5.4.4 Bibliotheek Terschelling

Bibliotheek Noord-Fryslân heeft diverse bibliotheken in de gemeenten in het noorden van Friesland. De bibliotheken zijn er voor iedereen. Het is een ontmoetingsplek voor jong en oud, met de mogelijkheid een (gratis) kopje koffie en kosteloos een krantje of tijdschrift te lezen.

Huidige huisvesting

De bibliotheek is onderdeel van MFC De Driemaster in Midsland. De bibliotheek huurt de ruimtes van de gemeente. De omvang van het gebouw betreft in totaal ca. 655 m² BVO, waarvan ca. 425 m² BVO in gebruik door de bibliotheek, bestaande uit een bibliotheekzaal, kantoor, vergaderruimte en diverse bergingen. Een deel van de ruimtes worden ook door het dorps huis en SJT gebruikt.

Uitgangspunten toekomstige huisvesting

Het gebouw is uit bouwjaar 2008 en voldoet aan de behoeftes. Ondanks de automatische zonwering is er af en toe overlast van zoninval. De ruimtes in het gebouw worden gecombineerd gebruikt, de planning wordt door partijen op elkaar afgestemd. Er zijn

diverse initiatieven voor inwoners, zowel met als zonder abonnement. Ook is er een samenwerking met kinderopvang en scholen. Voorbeelden zijn BoekStart en de Nationale Voorleesdagen. Bij (ver)nieuwbouw van 't Schylger Jouv kan de verbinding tussen de gebouwen verbeterd worden. Algemene ruimtes zijn belangrijk voor de jongeren, maar ook voor bezoekers van de bibliotheek.

Afbeelding 11 – Overige gebouwen, links MFC De Driemaster en rechts Dorpshuis De Stoek

5.4.5 Dorpshuis De Driemaster

Dorpshuis De Driemaster is onderdeel van MFC De Driemaster in Midland. Er is in het gebouw een ruimte geschikt voor groepen van ongeveer 25 personen (inschatting totaal ca. 80 m² BVO). De ruimte kan door derden gehuurd worden via de gemeente.

5.4.6 Dorpshuis De Stoek

Dorpshuis De Stoek is een ontmoetingsplaats voor eilanders met ruimte voor kunst, cultuur, muziek, toneel, film, sport, feesten en evenementen in Hoorn. De Stoek wordt gebruikt voor verschillende doeleinden van toneel en kerkdiensten tot ouderengym. Het gebouw diende tevens een periode als noodonderkomen voor de basisscholen. De Stoek huurt de ruimtes van de gemeente.

Huidige huisvesting

De Stoek is gehuisvest aan de Dorpsstraat 54 in Hoorn. Het gebouw heeft een omvang van ca. 278 m² BVO, bestaande uit een zaal met podium (totaal ca. 150 m²) en diverse nevenruimtes. Het gebouw is gekoppeld aan een gymzaal.

Uitgangspunten toekomstige huisvesting

De huidige situatie voldoet voor De Stoek met uitzondering van de opslagruimte. Men ervaart ruimtegebrek voor de opslag van stoelen en andere materialen (muziekvereniging, kleedruimte, archief etc). Daarbij is één van de berg ruimtes alleen te bereiken via de gymzaal. De vertegenwoordiger van De Stoek ziet geen directe meerwaarde in samenvoeging met de scholen, maar dit is niet ondenkbaar. Het dorps huis faciliteert de hele dag door activiteiten. Dit kan overlast veroorzaken voor het onderwijs en vice versa. Het is mogelijk om de scholen en het dorps huis onder één dak te vestigen, maar hierbij zijn een eigen ingang en eigen ruimtes voor het dorps huis gewenst. De kracht van het huidige gebouw is de aanwezigheid van zaal met podium die multifunctioneel ingezet kunnen worden.

Koppelkans: combinatie onderwijs en dorpshuisfunctie

In voorgaande beleidsdocumenten wordt de locatie van gymzaal en dorpshuis in Hoorn als potentiële woningbouw locatie aangemerkt. Hier zouden woningen ontwikkeld kunnen worden passend in de stijl van Terschelling, waarbij voorzieningen geclusterd kunnen worden bij de school. In het kader van het IHP wordt dit als koppelkans benoemd. Bij het samenvoegen van functies kan ook gezocht worden naar optimaliseren van ruimtegebruik. Denkbare combinaties zijn multifunctioneel- en gecombineerd gebruik van een aula en speelzaal. Voor het scenario van verplaatsing van de dorpshuisfunctie is in dit IHP een aanname gedaan van een additioneel metrage van maximaal 150 m² BVO. Dit is lager dan de totale huidige omvang van het gebouw aan de Dorpsstraat, echter gaat uit van multifunctioneel gebruik van ruimtes van onderwijs en/of sport. De functie van dorpshuis combineren met andere functies heeft in het verleden goed gewerkt bij De Driemaster (ook in het kader van subsidies).

6. Vergelijking vraag en aanbod

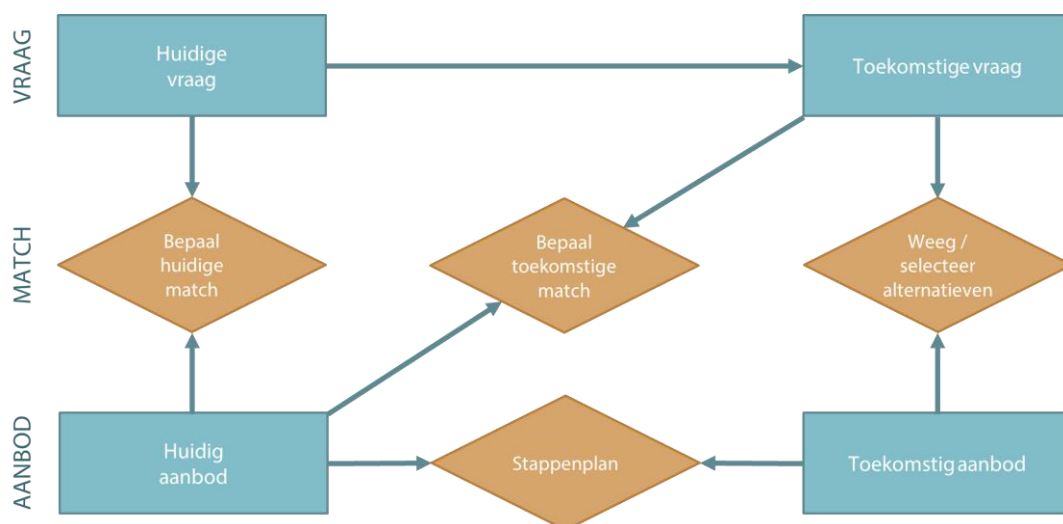
In dit hoofdstuk vergelijken we de toekomstige huisvestingsvraag (op basis van leerlingenaantallen) met het huidige aanbod (de schoolgebouwen).

6.1 Methode

6.1.1 Stappenplan

Voor het opstellen van het IHP wordt gebruik gemaakt van het DAS-framework. DAS staat voor *Design an Accomodation Strategy*, het is een wetenschappelijk en empirisch model ontwikkeld door de TU Delft (De Jonge, et al; 2009) om te komen tot een vastgoedstrategie met daarin de juiste afstemming van vraag en aanbod. Het model gaat uit van een vijftal stappen (waarvan sommige stappen vaker doorlopen worden, als zijnde een iteratief proces):

- Stap1: Huidige vraag naar huisvesting;
- Stap 2: Toekomstige vraag naar huisvesting;
- Stap 3: (Mis)match toekomstige vraag en huidig aanbod;
- Stap 4: Ontwikkelen ideeën voor toekomstig aanbod;
- Stap 5: Uitwerken gekozen oplossing.

Afbeelding 12 - DAS-framework⁴

⁴ Bron: De Jonge, H., Arkesteijn, M.H., Den Heijer, A.C., Vande Putte, H.J.M., de Vries, J.C. en Van der Zwart, J.; 2009, bewerkt

6.1.2 Bepaling toekomstige ruimtebehoefte

We gaan uit van de PVG prognose en hanteren hierbij het gemiddelde over de jaren 2023 t/m 2037, waarbij de twee piek- en twee daljaren worden uitgesloten. Hiermee wordt het te hanteren leerlingenaantal bepaald. Om dit om te slaan naar een ruimtebehoefte hanteren we voor voortgezet en basisonderwijs verschillende methoden gebaseerd op de verordening voorzieningen huisvesting onderwijs VNG.

Ruimtebehoefte basisonderwijs

Voor het basisonderwijs wordt vanuit de VNG verordening de formule voor een "speciale school voor basisonderwijs" i.p.v. de standaardformule voor basisonderwijs gehanteerd. Door deze afwijking wordt het mogelijk per leerling meer meters te realiseren en wordt er invulling aan het passend en inclusief onderwijs gegeven.

De reguliere formule is als volgt:

*Ruimtebehoefte 'inclusief' = 200 + 5,05 * aantal leerlingen*

De gehanteerde formule is als volgt:

*Ruimtebehoefte 'inclusief' = 250 + 7,35 * aantal leerlingen*

Ruimtebehoefte voortgezet onderwijs

Voor het voortgezet onderwijs hanteren we de ruimtebehoefteberekeningen die in het PVG rapport genoemd staan. Voor het bepalen van de daadwerkelijke omvang wordt net als voor de leerlingenaantallen een gemiddelde over de jaren 2023 t/m 2037 gehanteerd, waarbij de twee piek- en twee daljaren worden uitgesloten. Om passend en inclusief onderwijs zoals op Terschelling gegeven en een verbreding van het aanbod zoals MBO-onderwijs wordt er 200 m² bvo aan de omvang toegevoegd.

6.2 Schoolgebouwen Midsland

6.2.1 VO Midsland 't Schylger Jouw

Voor 't Schylger Jouw geldt dat de huisvesting normatief qua omvang zowel aan de huidige als toekomstige vraag voldoet. De school ervaart echter ruimtegebrek en er is vanuit de leeftijd en de kwaliteit van het gebouw behoefte aan een ingreep. Onderstaande tabel geeft de cijfers vraag en aanbod voor 't Schylger Jouw weer:

Huidige vraag		Toekomstige vraag	
Leerlingenaantal	119	Structurele leerlingenaantal	102
Ruimtebehoefte normatief	2.099 m² BVO	Ruimtebehoefte normatief	1.980 m² BVO
Ruimtebehoefte 'inclusief'	2.299 m² BVO	Ruimtebehoefte 'inclusief'	2.180 m² BVO
Huidige aanbod			
Huidige omvang	2.680 m² BVO		
Huidige kwaliteit	onvoldoende		

Bouwjaar	1974
----------	------

De vraag en het aanbod sluiten kwalitatief niet op elkaar aan. Om een match in de toekomstige situatie te realiseren worden twee mogelijke varianten gezien. Dit zijn vernieuwbouw van het huidige gebouw of vervangende nieuwbouw.

6.2.2 PO Midsland ('t Hunnighouwersgat + Prokino)

Voor 't Hunnighouwersgat geldt dat de huisvesting qua omvang en kwaliteit zowel aan de huidige als toekomstige vraag voldoet. De school is relatief jong en verkeert in technische zin (duurzaamheid en onderhoud) in een redelijk goede conditie. Onderstaande tabel geeft de cijfers vraag en aanbod voor 't Hunnighouwersgat weer:

Huidige vraag		Toekomstige vraag	
Leerlingenaantal	73	Structurele leerlingenaantal	63
Ruimtebehoefte normatief	567 m ² BVO	Ruimtebehoefte normatief	517 m ² BVO
Ruimtebehoefte 'inclusief'	787 m ² BVO	Ruimtebehoefte 'inclusief'	713 m ² BVO
Ruimtebehoefte Prokino	200 m ² BVO	Ruimtebehoefte Prokino	200 m ² BVO
Totale ruimtebeh. 'incl.'	987 m² BVO	Totale ruimtebeh. 'incl.'	913 m² BVO
Huidige aanbod			
Huidige omvang	1.092 m ² BVO		
Huidige kwaliteit	goed		
Bouwjaar	2003		

De vraag en het aanbod sluiten op elkaar aan. Op al deze vlakken is er een match en is er op korte termijn geen aanleiding voor een aanpassing. De school zou op termijn vanuit het klimaatakkoord mogelijk wel een verduurzamingsingreep kunnen krijgen. Of dit noodzakelijk is hangt af van de totale vastgoedportefeuille van de gemeente en de gerealiseerde verduurzaming hierbinnen. Naast de verduurzaming heeft het schoolbestuur een nieuwe ambitie voor onderwijs in Midsland. In de scenario ontwikkeling (hoofdstuk 7) wordt een mogelijk invulling gegeven aan deze ambitie.

6.3 Schoolgebouw PO Hoorn

6.3.1 't Jok twee scholen onder één dak

Voor 't Jok geldt dat uitgaande van twee scholen onder één dak, de huisvesting normatief qua omvang zowel aan de huidige als toekomstige vraag niet voldoet. Voor de school is vanuit de leeftijd en de kwaliteit van het gebouw behoefte aan een ingreep. Onderstaande tabel geeft de cijfers vraag en aanbod voor 't Jok weer:

Huidige vraag		Toekomstige vraag	
Leerlingenaantal CBS	54	Structurele ll.aantal CBS	55
Leerlingenaantal OBS	31	Structurele ll.aantal OBS	27
Ruimtebeh. normatief CBS	477 m ² BVO	Ruimtebeh. normatief CBS	477 m ² BVO

Ruimtebeh. normatief OBS	356 m² BVO	Ruimtebeh. normatief OBS	336 m² BVO
Totale ruimtebeh. basis	828 m² BVO	Totale ruimtebeh. basis	813 m² BVO
Ruimtebeh. 'inclusief' CBS	647 m² BVO	Ruimtebeh. 'inclusief' CBS	654 m² BVO
Ruimtebehoefte incl. OBS	478 m² BVO	Ruimtebeh. 'inclusief' OBS	448 m² BVO
Totale ruimtebeh. 'incl.'	1.125 m² BVO	Totale ruimtebeh. 'incl.'	1.102 m² BVO
Huidige aanbod			
Huidige omvang	995 m² BVO		
Huidige kwaliteit	onvoldoende		
Bouwjaar	1976		

De vraag en het aanbod sluiten zowel kwalitatief als kwantitatief niet op elkaar aan. Om een match in de toekomstige situatie te realiseren worden twee mogelijke varianten gezien. Dit zijn vernieuwbouw van het huidige gebouw of vervangende nieuwbouw. Daarnaast is er een alternatief scenario waarbij er niet wordt uitgegaan van twee scholen maar er in de toekomst wordt uitgegaan van één school in Hoorn. De uitwerking hiervan staat beschreven in de volgende paragraaf.

6.3.2 't Jok één school

Voor 't Jok als één school geldt dat de huisvesting normatief qua omvang zowel aan de huidige als toekomstige vraag voldoet. Voor de school is vanuit de leeftijd en de kwaliteit van het gebouw behoefte aan een ingreep. Onderstaande tabel geeft de cijfers vraag en aanbod voor 't Jok als één school weer:

Huidige vraag		Toekomstige vraag	
Leerlingenaantal CBS+OBS	85	Structurele ll.# CBS+OBS	82
Ruimtebehoefte normatief	628 m² BVO	Ruimtebehoefte normatief	612 m² BVO
Ruimtebehoefte 'inclusief'	875 m² BVO	Ruimtebehoefte 'inclusief'	853 m² BVO
Huidige aanbod			
Huidige omvang	995 m² BVO		
Huidige kwaliteit	onvoldoende		
Bouwjaar	1976		

De vraag en het aanbod sluiten normatief wel, maar kwalitatief niet op elkaar aan. Om een match in de toekomstige situatie te realiseren worden twee mogelijke varianten gezien. Dit zijn vernieuwbouw van het huidige gebouw of vervangende nieuwbouw.

6.4 Schoolgebouw PO West-Terschelling

6.4.1 PO West-Terschelling (Brede school + Prokino)

In het huidige gebouw zijn de scholen CBS Vossersschool en OBS Prinses Margrietschool en een aantal aanverwante maatschappelijke functies o.a. kinderopvang gehuisvest. Voor de Brede school geldt dat de huisvesting qua omvang zowel aan de huidige als toekomstige vraag voldoet. De school is relatief jong en verkeert in technische zin (duurzaamheid en onderhoud) in een goede conditie. Onderstaande tabel geeft de cijfers vraag en aanbod voor de Brede school weer:

Huidige vraag		Toekomstige vraag	
Leerlingenaantal CBS	93	Structurele ll.aantal CBS	80
Leerlingenaantal OBS	45	Structurele ll.aantal OBS	40
Ruimtebeh. normatief CBS	668 m² BVO	Ruimtebeh. normatief CBS	603 m² BVO
Ruimtebeh. normatief OBS	426 m² BVO	Ruimtebeh. normatief OBS	402 m² BVO
Ruimtebehoefte overige	348 m² BVO	Ruimtebehoefte overige	348 m² BVO
Totale ruimtebehoefte basis	1.442 m² BVO	Totale ruimtebehoefte basis	1.353 m² BVO
Ruimtebeh. 'inclusief' CBS	934 m² BVO	Ruimtebeh. 'inclusief' CBS	839 m² BVO
Ruimtebeh. 'inclusief' OBS	581 m² BVO	Ruimtebeh. 'inclusief' OBS	545 m² BVO
Ruimtebehoefte overige	348 m² BVO	Ruimtebehoefte overige	348 m² BVO
Totale ruimtebeh. 'incl.'	1.863 m² BVO	Totale ruimtebeh. 'incl.'	1.732 m² BVO
Huidige aanbod			
Huidige omvang	1.769 m² BVO		
Huidige kwaliteit	goed		
Bouwjaar	2014		

De toekomstige vraag en het aanbod sluiten op elkaar aan. In de huidige situatie is er een rekenkundig ruimtetekort o.b.v. de inclusief onderwijs benadering. Wel voldoet het gebouw in de huidige situatie aan de geldende basisnorm. Er is zicht op een toekomstige match en hieruit is er op korte termijn geen aanleiding voor een aanpassing. Het gebouw zou op termijn vanuit het klimaatakkoord mogelijk wel een verduurzamingsingreep moeten krijgen. Wanneer dit noodzakelijk is hangt af van de totale vastgoedportefeuille van de gemeente en de gerealiseerde verduurzaming hierbinnen.

6.5 Conclusie

We signaleren een mismatch voor de gebouwen van 't Schylger Jouw en 't Jok. Dit geeft een eerste aanleiding en prioritering voor een kwalitatieve ingreep. In één scenario geldt voor 't Jok ook dat er een kwantitatieve mismatch is en hieruit een uitbreiding gewenst is. Deze uitbreiding is vanuit de normatieve benadering voor inclusief onderwijs te verantwoorden. Daarnaast is er op termijn vanuit het klimaatakkoord een noodzaak om de gebouwen 't Hunnighouwersgat en de Brede school West-Terschelling te verduurzamen. De tabel op de volgende pagina geeft een totaal overzicht van de hiervoor genoemde overzichten per dorpskern.

		Toekomstige vraag			Huidig aanbod		Match		
		leerlingen	ruimteb. basis	ruimteb. incl.	omvang	kwaliteit	kwalitatief	kwantitatief	
		aantal	m² BVO	m² BVO	m² BVO		match	match	m² BVO
VO Midsland									
A	't Schylger Jouw	102	1.980	2.180	2.680	onvoldoende	nee	ja	500
PO Midsland									
A	't Hunnighouwersgat	63	517	713	892	goed			
	Prokino		200	200	200	goed			
	Totaal	63	717	913	1.092	goed	ja	ja	179
PO Hoorn									
A	't Jok CBS	55	477	654	-	onvoldoende			
	't Jok OBS	27	336	448	-	onvoldoende			
	Totaal	82	813	1.102	995	onvoldoende	nee	nee	-107
B	't Jok als één school	82	612	853	995	onvoldoende	nee	ja	142
PO West-Terschelling									
A	CBS Vossersschool	80	602	838	-				
	OBS Prinses Margrietschool	40	401	544	-				
	totaal onderwijs	120	1.003	1.382	1.421	goed			
	Partners	-	348	348	348	goed			
	Overig	-	94	94	94	goed			
	Totaal	120	1.445	1.824	1.863	goed	ja	ja	39

7. Scenario's

Dit hoofdstuk gaat in op de scenario's om de toekomstige vraag en het toekomstig aanbod op elkaar af te stemmen.

7.1 Algemeen

Met betrokkenen is er een prioritering uitgesproken voor de schoolgebouwen. De prioritering is gebaseerd op de kwalitatieve staat van de gebouwen (bouwjaar, technische staat en energielabel):

1	VO 't Schylger Jouw – Midsland	(vernieuwbouw bestaande gebouw of vervangende nieuwbouw)
2	PO 't Jok – Hoorn	(vernieuwbouw bestaande gebouw of vervangende nieuwbouw)
3	PO 't Hunnighouwersgat – Midsland	(verduurzaming of vervangende nieuwbouw)
4	PO Brede School – West-Terschelling	(verduurzaming)

Per dorpskern wordt in dit hoofdstuk de gewenste situatie geschetst en worden de ingrepen (projecten) om het aanbod hierop af te stemmen beschreven. Naast de scenario's worden afzonderlijke koppelkansen benoemd op het gebied van sport en wonen. Onder koppelkansen worden verstaan toevoegingen aan het project die geen onderdeel uitmaken van het IHP, maar die bij de verdere planvorming op projectniveau logischerwijs wel in ogenschouw moeten worden genomen.

Afbeelding 12 – Visualisatie prioritering

7.2 Midsland

7.2.1 Toekomstige situatie: ambitie/ doelstelling

't Schylger Jouw komt in aanmerking voor vervangende nieuwbouw of vernieuwbouw. Voor Midsland is de ambitie om een integrale voorziening te realiseren waarin het voortgezet onderwijs ('t Schylger Jouw), het primair onderwijs ('t Hunnighouwersgat) en kinderopvang samen op één kavel komen. De beoogde locatie voor deze voorziening is op de huidige locatie van 't Schylger Jouw. Ten behoeve van het bewegingsonderwijs is er ten minste één gymzaal. De ambitie is om het gebouw De Driemaster en de daarin gehuisveste functies te behouden.

7.2.2 Scenario's Midsland algemeen

Om de ambitie voor Midsland te realiseren worden twee mogelijke scenario's gezien. Dit zijn scenario A: "allés in één (keer)" en scenario B: "ruimtereservering basisonderwijs op kavel 't Schylger Jouw". Beide scenario's worden onderstaand nader uitgewerkt. Het voorkeursscenario vanuit het schoolbestuur, op basis van de gewenste inhoudelijke samenwerking, is scenario A.

Afbeelding 13 – Satellietbeeld Midsland, locatie 't Schylger Jouw (bron: kadastralekaart.com)

7.2.3 Scenario A: allés in één (keer)

Dit scenario gaat uit van een totaal ontwikkeling bestaande uit de programmaonderdelen: 't Schylger Jouw, 't Hunnighouwersgat, de gymzaal en De Driemaster. Voor dit scenario dient in een haalbaarheidsonderzoek onderzocht te worden of en in welke mate het mogelijk is om programmaonderdelen te vernieuwbouwen. In dit scenario wordt rekening gehouden met de volgende prioritering en uitvoeringsvarianten:

#	Onderdeel	Mogelijke uitvoeringsvarianten	Prioritering/ planning
1	't Schylger Jouw	vervangende nieuwbouw of vernieuwbouw	2023-2025
2	't Hunnighouwersgat	vervangende nieuwbouw	2023-2025
3	Gymzaal ('t Schylger Jouw)	vervangende nieuwbouw of vernieuwbouw	2023-2025
4	De Driemaster	verduurzaming	2023-2025

In hoofdstuk 8 volgt een nadere uitwerking van de scenario's.

7.2.4 Scenario B: ruimtereservering basisonderwijs op kavel 't Schylger Jouw

Scenario B gaat uit van een ontwikkeling bestaande uit de programmaonderdelen: 't Schylger Jouw, de gymzaal en De Driemaster. Binnen deze ontwikkeling wordt op voorhand rekening gehouden met een ruimtereservering voor 't Hunnighouwersgat op de kavel.

Aanleiding om 't Hunnighouwersgat pas in een later stadium te verhuizen is de redelijk goede technische staat, boekwaarde en leeftijd van het huidige gebouw en een spreiding van investeringen. Voor dit scenario dient een keuze gemaakt te worden inzake het wel of niet verduurzamen van het PO schoolgebouw. Vanuit de gemeentelijke verantwoordelijkheid invulling te geven aan het klimaatakkoord (CO₂ reductie 49% in 2030) dient de optie onderzocht te worden of tussentijdse verduurzaming van 't Hunnighouwersgat noodzakelijk is en wenselijk is. Dit zou namelijk een desinvestering kunnen zijn als men eerder tot vervangende nieuwbouw over gaat. In dit scenario wordt rekening gehouden met de volgende prioritering en uitvoeringsvarianten:

#	Onderdeel	Mogelijke uitvoeringsvarianten	Prioritering/ planning
1	't Schylger Jouw	vervangende nieuwbouw of vernieuwbouw	2023-2025
2	't Hunnighouwersgat	verduurzaming huidige gebouw (optie)	2028-2030
3	't Hunnighouwersgat	vervangende nieuwbouw kavel 't Schylger Jouw	na 2040
4	Gymzaal ('t Schylger Jouw)	vervangende nieuwbouw	2023-2025
5	De Driemaster	verduurzaming	2023-2025

7.2.5 Koppelkansen Midsland

Koppelkansen herontwikkeling (woningbouw) 't Hunnighouwersgat

Met het direct of toekomstig vrijvallen van de locatie van 't Hunnighouwersgat ontstaat er de mogelijkheid deze locatie te herontwikkelen tot bijvoorbeeld woningen. Hierbij kan gedacht worden aan transformatie van het bestaande gebouw ofwel nieuwbouw. De haalbaarheid hiervan dient nader uitgewerkt te worden.

Koppelkansen Sporthal

In het coalitieakkoord van de gemeente Terschelling is opgenomen dat er een Sporthal in Midsland komt. De uitgangspunten en de locatie voor deze ontwikkeling zijn nog niet bekend. Indien er een Sporthal wordt gerealiseerd kan deze ook ingezet worden voor het bewegingsonderwijs. In dit geval is realisatie van een nieuwe gymzaal overbodig.

7.3 Hoorn

7.3.1 Toekomstige situatie: ambitie/ doelstelling

't Jok komt in aanmerking voor vervangende nieuwbouw of vernieuwbouw. De ambitie voor Hoorn is om een integrale voorziening te realiseren voor onderwijs, bewegingsonderwijs en mogelijke andere maatschappelijke functies zoals De Stoek. De ambitie is om deze voorziening te realiseren op de huidige locatie van 't Jok. Schoolbesturen hebben de voorkeur voor vernieuwbouw in combinatie met uitbreiding.

7.3.2 Scenario's Hoorn algemeen

Om de ambitie voor Hoorn te realiseren worden twee mogelijke scenario's gezien. Dit zijn scenario A: "twee scholen onder één dak" en scenario B: "één school in Hoorn". Definitieve keuze voor de scenario's ligt bij de schoolbesturen, zie ook paragraaf 5.1.3. In de aankomende twee jaar komen de schoolbesturen tot een plan van aanpak voor de invulling van het onderwijs in Hoorn.

7.3.3 Scenario A: twee scholen onder één dak

Dit scenario gaat uit van de huidige situatie, waarbij er twee scholen onder één dak gehuisvest zijn. Voor dit scenario dient in een haalbaarheidsonderzoek onderzocht te worden of en in welke mate het mogelijk is om programmaonderdelen te vernieuwbouwen in combinatie met de toevoeging van de gymzaal en De Stoek. In dit scenario wordt rekening gehouden met de volgende prioritering en uitvoeringsvarianten:

#	Onderdeel	Mogelijke uitvoeringsvarianten	Prioritering/ planning*
1	OBS 't Jok	vervangende nieuwbouw of vernieuwbouw	2025-2027
2	CBS 't Jok	vervangende nieuwbouw of vernieuwbouw	2025-2027
3	De Stoek	vervangende nieuwbouw kavel 't Jok	2025-2027
4	Gymzaal Hoorn	vervangende nieuwbouw kavel 't Jok	2025-2027

7.3.4 Scenario B: één school in Hoorn

Scenario B gaat uit van de samenvoeging van de twee scholen tot één school. De haalbaarheid en mate van integratie wordt door de schoolbesturen nader onderzocht. De samenvoeging heeft door het delen van algemene ruimtes een ruimte efficiëntie tot gevolg. Vanuit de koppelkansen dient onderzocht te worden of De Stoek en de gymzaal op het kavel van de scholen gerealiseerd kan worden. Voor dit scenario dient in een haalbaarheidsonderzoek onderzocht te worden of en in welke mate het mogelijk is om programmaonderdelen te vernieuwbouwen i.p.v. vervangende nieuwbouw. In dit scenario wordt momenteel rekening gehouden met de volgende prioritering en uitvoeringsvarianten:

#	Onderdeel	Mogelijke uitvoeringsvarianten	Prioritering/ planning*
1	School 't Jok	vervangende nieuwbouw of vernieuwbouw	2025-2027
2	De Stoek	Integratie/ vervangende nieuwbouw kavel 't Jok	2025-2027
3	Gymzaal Hoorn	vervangende nieuwbouw kavel 't Jok	2025-2027

Afbeelding 14 – Satellietbeeld Hoorn, locatie 't Jok met indicatieve aanduiding opties gymzaal (bron: kadastralekaart.com)

* Schoolbestuur CVPOT heeft een nadrukkelijke wens om eerder te starten met de planvorming voor deze opgave en zou hier graag separaat met de gemeente afspraken over maken.

7.3.5 Koppelkansen Hoorn

Koppelkans De Stoek

Door de integratie van De Stoek in het schoolgebouw is efficiëntie in het (mede) gebruik van functies mogelijk. Naast efficiëntie biedt dit ook de kans om het aanbod van functies en faciliteiten te vergroten en zo maatschappelijke meerwaarde te creëren.

Koppelkans herontwikkeling (woningbouw) Dorpsstraat/Schoolpad

Met het vrijvallen van de huidige locatie van dorpshuis en gymzaal ontstaat er de mogelijkheid deze locatie te herontwikkelen tot woningen. De haalbaarheid hiervan dient nader uitgewerkt te worden.

7.4 West-Terschelling

7.4.1 Toekomstige situatie: ambitie/ doelstelling

De ambitie voor West-Terschelling is om op termijn een kwaliteitsverbetering (verduurzaming) van de Brede School te realiseren om aan de doelstellingen uit het klimaatakkoord te voldoen. De (dubbele) gymzaal in West-Terschelling komt in aanmerking voor vervangende nieuwbouw of vernieuwbouw. Ten behoeve van het bewegingsonderwijs is er ten minste één gymzaal.

7.4.2 Scenario's West-Terschelling algemeen

Om de ambitie voor West-Terschelling te realiseren worden twee mogelijke scenario's gezien. Dit zijn scenario A: "verduurzaming Brede School + vernieuwbouw dubbele gymzaal" en scenario B: "verduurzaming Brede school + vervangende nieuwbouw enkele gymzaal". De keuze tussen de twee scenario's hangt samen met de ontwikkeling van een eventuele sporthal in Midsland. Door de komst van een sporthal staat de toegevoegde waarde van een dubbele gymzaal in West-Terschelling ter discussie.

Afbeelding 15 – Satellietbeeld West-Terschelling, locatie Brede School met indicatieve aanduiding enkele gymzaal (bron: kadastralekaart.com)

7.4.3 Scenario A: Verduurzaming + vernieuwbouw dubbele gymzaal

Dit scenario gaat uit van het op termijn verduurzamen van de Brede school West-Terschelling en op korte termijn vernieuwbouw van de bestaande dubbele gymzaal. Vanuit de gemeentelijke verantwoordelijkheid invulling te geven aan het klimaatakkoord (CO₂ reductie 49% in 2030) dient onderzocht te worden op welke termijn de verduurzaming van De Brede School West-Terschelling noodzakelijk is. In dit scenario wordt momenteel rekening gehouden met de volgende prioritering en uitvoeringsvarianten:

#	Onderdeel	Mogelijke uitvoeringsvarianten	Prioritering/ planning
1	Brede school West-Terschelling	verduurzaming	2030-2050
2	Gymzaal West-Terschelling	vernieuwbouw dubbele gymzaal	2027-2029

Koppelkans dubbele gymzaal als eilandvoorziening

Mocht een sporthal in Midsland niet haalbaar zijn, dan kan de dubbele gymzaal in West-Terschelling een alternatief bieden voor de invulling van deze behoefte aan een (gemoderniseerde) sportvoorziening op het eiland.

7.4.4 Scenario B: Verduurzaming + vervangende nieuwbouw enkele gymzaal

Scenario B gaat uit van het op termijn verduurzamen van de Brede school West-Terschelling en op korte termijn realiseren van vervangende nieuwbouw van de gymzaal in de vorm van een enkele gymzaal. Vanuit de gemeentelijke verantwoordelijkheid invulling te geven aan het klimaatakkoord (CO₂ reductie 49% in 2030) dient onderzocht te worden op welke termijn de verduurzaming van De Brede school West-Terschelling noodzakelijk is. In dit scenario wordt momenteel rekening gehouden met de volgende prioritering en uitvoeringsvarianten:

#	Onderdeel	Mogelijke uitvoeringsvarianten	Prioritering/ planning
1	Brede school West-Terschelling	verduurzaming	2030-2050
2	Gymzaal West-Terschelling	vervangende nieuwbouw enkele gymzaal	2027-2029

Koppelkansen vervanging door enkele gymzaal

Met het gedeeltelijk vrijvallen van de locatie van de dubbele gymzaal ontstaat er de mogelijkheid deze locatie kleinschalig te herontwikkelen en/of andere functies toe te voegen. De haalbaarheid hiervan dient nader uitgewerkt te worden.

7.5 Voorkeursscenario

Het vaststellen van een scenario is aan de gemeenteraad op basis van politieke en financiële afwegingen. In deze paragraaf is de voorkeur vanuit de stuurgroep opgenomen. Deze dient te worden geïnterpreteerd als advies aan de raad. Vanuit de financiële haalbaarheid zou er voor een minimale variant gekozen moeten worden, echter dit adviseren gaat voorbij aan een aantal keuzes en koppelkansen die financieel op het dossier IHP niet aantrekkelijk zijn maar politiek zeer wenselijk kunnen zijn.

Het voorkeursscenario is als volgt:

- Midsland - scenario B: Vernieuwbouw of vervangende nieuwbouw 't Skylger Jouw (plus gymzaal) met ruimtereservering voor basisonderwijs op kavel 't Schylger Jouw en verduurzaming van De Driemaster;
- Hoorn - scenario A of B: Vernieuwbouw of vervangende nieuwbouw van twee scholen of één school (plus gymzaal en dorpshuisfunctie) in Hoorn*;
- West-Terschelling - scenario B: Verduurzaming school, plus vervangende nieuwbouw enkele gymzaal.

* Met een kanttekening omdat de gemeenteraad niet besluit over de inhoudelijke invulling van het onderwijs.

8. Uitwerking en fasering

In het voorgaande hoofdstuk is er op basis van de ambitie een vertaling gemaakt naar verschillende scenario's. Voor de scenario's geldt dat dit IHP geen voorkeur tussen scenario's geeft. Dit hoofdstuk werkt de scenario's nader uit in financiële zin en geeft een nadere verdieping van de planning.

8.1 Financiële uitwerking

8.1.1 Uitgangspunten

Voor de financiële doorrekening van de scenario's en de bepaling van de budgettaire kaders voor de projecten worden een aantal uitgangspunten gehanteerd. Op hoofdlijnen onderscheiden we verschillende type ingrepen/ uitvoeringsvarianten waarvoor verschillende uitgangspunten gelden. Per variant worden onderstaand de uitgangspunten beschreven.

Vervangende nieuwbouw onderwijsgebouwen

Voor de vervangende nieuwbouw onderwijs gaan we uit van het wettelijke kader (bouwbesluit en BENG) en (minimaal) frisse scholen klasse B. De financiële kaders die hierbij gelden zijn gebaseerd op de VNG-normbedragen (Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs prijsindex t/m 2023) bouwbesluit. Er is voor gekozen om te werken met een vast normbedrag (Terschellingse norm) per vierkante meter. De VNG hanteert een vaste voet met een toeslag per vierkante meter.

De Terschellingse norm voor nieuwbouw volgt uit de VNG methodiek o.b.v. een referentiegebouw. Als referentiegebouw is de omvang van een gemiddeld primair onderwijsgebouw gehanteerd, waarvoor de financiële paragraaf van het Kwaliteitskader van Ruimte-OK is geraadpleegd. Zij hanteren een referentiegebouw van 1.312 m² BVO voor basisonderwijs. Gelet op de referentie omvang van het gebouw voor voortgezet onderwijs (5.000 m² BVO) en de schaal van het voortgezet onderwijsgebouw op Terschelling is er voor gekozen om ook voor voortgezet onderwijs de referentie omvang en rekenmethodiek voor primair onderwijs te hanteren. Op basis van de VNG rekenmethodiek, de geïndexeerde normbedragen (t/m 2023) en de referentieomvang van 1.312 m² BVO is als volgt het normbedrag per m² BVO bepaald:

- 1 Startbedrag voor de realisatie van de eerste 350 m² BVO = € 1.411.576,-
- 2 Voor elke volgende m² BVO (totaal = 1.312 -/ 350 = 962 m² BVO) = € 2.416,- * 962 m² BVO = € 2.324.192,-
- 3 Als normbedrag per m² BVO geeft dit: (€ 1.411.576,- + € 2.324.192,-) / 1.312 m² BVO = € 2.847,-
- 4 Als correctiefactor voor het regio-effect (bouwen op Terschelling) is het afgeronde bedrag € 2.850,- vermenigvuldigd met 10% eilandtoeslag. Hiermee is het normatieve nieuwbouwbedrag voor onderwijsgebouwen op Terschelling bepaald op € 3.135,-/ m² BVO.

Vernieuwbouw onderwijsgebouwen

Onder vernieuwbouw wordt verstaan een ingrijpende renovatie met levensduurverlenging van 40 jaar. Het kwaliteitsniveau van het gebouw moet na de ingreep vernieuwbouw gelijk zijn aan nieuwbouw. Voor de doelstelling hanteren we dan ook dezelfde wettelijke kaders als nieuwbouw. Denk hierbij aan het realiseren van minimaal BENG en nieuwbouweisen vanuit het bouwbesluit. Voor

vernieuwbouw onderwijs wordt normatief gerekend met een investeringsomvang van 80% van het nieuwbouwbudget. 80% van de Terschellingse nieuwbouwnorm ($\text{€ } 3.135,-$) = $\text{€ } 2.508,-/\text{m}^2$ BVO.

Ambitieniveau ENG

Uitgangspunt voor de onderwijsgebouwen is het realiseren van BENG. Het is echter ook mogelijk binnen projecten te kiezen voor een extra duurzaamheidsambitie in de vorm van ENG. De meerkosten voor het behalen van ENG ten opzichte van BENG binnen lopende projecten wordt geschat op $\text{€ } 105,-/\text{m}^2$ BVO. De investering leidt tot exploitatievoordelen en dient op projectniveau tussen gemeente en schoolbesturen overwogen te worden. Naast het bepalen van het ambitieniveau zal ook de verantwoordelijkheid voor deze investering bepaald moeten worden.

Vervangende nieuwbouw gymzalen

Voor de vervangende nieuwbouw gymzalen gaan we uit van het wettelijke kader (bouwbesluit en BENG). De financiële kaders die hierbij gelden zijn gebaseerd op de VNG-normbedragen (Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs prijsindex t/m 2023) bouwbesluit. Er is voor gekozen om te werken met een vast normbedrag (Terschellingse norm) per vierkante meter. De VNG hanteert een vast bedrag voor een lokaal bewegingsonderwijs met een netto speeloppervlakte van 252 m^2 BVO.

De Terschellingse norm voor nieuwbouw volgt uit de VNG methodiek met een vertaling o.b.v. een referentiegebouw. Als referentiegebouw is op basis van de netto zaalgrootte een vertaling gemaakt naar een gebouw van 455 m^2 BVO (zaalomvang $21 \times 12 \times 5 \text{ m}$). Op basis van deze omvang en het voorgeschreven bedrag voor een lokaal bewegingsonderwijs is de Terschellingse norm voor gymzalen als volgt bepaald:

- 1 Vergoeding nieuwbouw lokaal bewegingsonderwijs netto 252 m^2 = $\text{€ } 1.483.923,-$
- 2 Als normbedrag per m^2 BVO geeft dit: $\text{€ } 1.483.923,- / 455 \text{ m}^2 \text{ BVO} = \text{€ } 3.261,-$
- 3 Als correctiefactor voor het regio-effect (bouwen op Terschelling) is het afgeronde bedrag $\text{€ } 3.261,-$ vermenigvuldigd met 10% eilandtoeslag. Hiermee is het normatieve nieuwbouwbedrag voor gymzalen op Terschelling bepaald op $\text{€ } 3.587,-/\text{m}^2$ BVO.

Vernieuwbouw gymzalen

Onder vernieuwbouw wordt verstaan een ingrijpende renovatie met levensduurverlenging van 40 jaar. Het kwaliteitsniveau van het gebouw moet na de ingreep vernieuwbouw gelijk zijn aan nieuwbouw. Voor de doelstelling hanteren we dan ook dezelfde wettelijke kaders als nieuwbouw. Denk hierbij aan het realiseren van minimaal BENG en nieuwbouweisen vanuit het bouwbesluit. Voor vernieuwbouw gymzalen wordt normatief gerekend met een investeringsomvang van 80% van het nieuwbouwbudget. 80% van de Terschellingse nieuwbouwnorm ($\text{€ } 3.261,-$) = $\text{€ } 2.609,-/\text{m}^2$ BVO.

Verduurzaming

Verduurzaming maakt onderdeel uit van alle ingrepen/ uitvoeringsvarianten in de vorm van BENG en als extra ambitie ENG. Het gaat hierbij om een combinatie van nieuwbouw of vernieuwbouwwerkzaamheden en de verduurzaming. Niet voor alle panden is echter een nieuwbouw of vernieuwbouw variant aan de orde omdat de panden van goede kwaliteit en nog relatief jong zijn. Onder verduurzaming in dit geval verstaan we de verduurzamingsmaatregelen om deze gebouwen op het niveau van ENG te krijgen. Dit is gebouw specifiek en hierom niet normatief benaderd. De geraamde kosten zijn gebaseerd op de duurzaamheidsadviezen van

Ecocert (bijlage 3) voor deze gebouwen en vermeerderd met een indicatie van bijkomende kosten. Concreet gaat het alleen om de gebouwen:

- 1 't Hunnighouwersgat á € 720,-/ m² BVO.
- 2 De Driemaster á € 400,-/ m² BVO.
- 3 De Brede School West-Terschelling á € 160,-/ m² BVO.

8.1.2 Financiële vertaling scenario's

We onderscheiden per dorpskern verschillende scenario's, ieder met verschillende uitvoeringsvarianten hierbinnen. De uitwerking financiële uitwerking wordt bepaald door een vermenigvuldiging van het normbedrag met de bij het scenario behorende ruimtebehoefte. Deze ruimtebehoefte kan per scenario of uitvoeringsvariant afwijkend zijn als gevolg van de omvang van het huidige gebouw bij vernieuwbouw of de werkelijke ruimtebehoefte bij vervangende nieuwbouw. Per dorpskern geeft dit de volgende financiële vertalingen van de scenario's.

Midsland scenario A: Alles in één keer

Object	ingreep	omvang	€/m² BVO	investering
Midsland		(m² BVO)		
Scenario A: Alles in één keer				
't Schylger Jouw	vervangende nieuwbouw	2.180	€ 3.135,00	€ 6.834.300,00
't Hunnighouwersgat	vervangende nieuwbouw	913	€ 3.135,00	€ 2.862.255,00
Gymzaal Midsland	vervangende nieuwbouw gymzaal	455	€ 3.587,00	€ 1.632.085,00
De Driemaster	verduurzaming bestaande gebouw	655	€ 400,00	€ 262.000,00
vervangende nieuwbouw		4.203		€ 11.590.640,00
Scenario A: Alles in één keer				
't Schylger Jouw	vernieuwbouw bestaande gebouw	2.680	€ 2.508,00	€ 6.721.440,00
't Hunnighouwersgat	vervangende nieuwbouw	913	€ 3.135,00	€ 2.862.255,00
Gymzaal Midsland	vernieuwbouw bestaande gymzaal	359	€ 2.870,00	€ 1.030.330,00
De Driemaster	verduurzaming bestaande gebouw	655	€ 400,00	€ 262.000,00
vernieuwbouw		4.607		€ 10.876.025,00

Midsland scenario B: ruimtereservering basisonderwijs op kavel 't Schylger Jouw

Object	ingreep	omvang	€/m² BVO	investering
Midsland		(m² BVO)		
Scenario B: ruimtereservering PO op kavel 't Schylger Jouw				
't Schylger Jouw	vervangende nieuwbouw	2.180	€ 3.135,00	€ 6.834.300,00
't Hunnighouwersgat	verduurzaming (optie)	1.092	€ 720,00	€ 786.240,00
Gymzaal Midsland	vervangende nieuwbouw gymzaal	455	€ 3.587,00	€ 1.632.085,00
De Driemaster	verduurzaming bestaande gebouw	655	€ 400,00	€ 262.000,00
Scenario B: Vervangende nieuwbouw		4.382		€ 9.514.625,00

Scenario B: ruimtereservering PO op kavel 't Schylger Jouw				
't Schylger Jouw	vernieuwbouw bestaande gebouw	2.680	€ 2.508,00	€ 6.721.440,00
't Hunnighouwersgat	verduurzaming (optie)	1.092	€ 720,00	€ 786.240,00
Gymzaal Midsland	vernieuwbouw bestaande gymzaal	359	€ 2.870,00	€ 1.030.330,00
De Driemaster	verduurzaming bestaande gebouw	655	€ 400,00	€ 262.000,00
vernieuwbouw		4.786		€ 8.800.010,00

Hoorn scenario A: twee scholen onder één dak

Object	ingreep	omvang (m2 BVO)	€/m2 BVO	investering
Hoorn				
Scenario A: twee scholen onder één dak				
CBS 't Jok	vervangende nieuwbouw	654	€ 3.135,00	€ 2.050.290,00
OBS 't Jok	vervangende nieuwbouw	448	€ 3.135,00	€ 1.404.480,00
Gymzaal Hoorn	vervangende nieuwbouw	455	€ 3.587,00	€ 1.632.085,00
De Stoek	vervangende nieuwbouw	150	€ 3.135,00	€ 470.250,00
vervangende nieuwbouw		1.707		€ 5.557.105,00
Scenario A: twee scholen onder één dak				
CBS/OBS 't Jok	vernieuwbouw bestaande gebouwen	995	€ 2.508,00	€ 2.495.460,00
CBS/OBS 't Jok	uitbreiding bestaande gebouw	108	€ 3.135,00	€ 338.580,00
Gymzaal Hoorn	vervangende nieuwbouw	455	€ 3.587,00	€ 1.632.085,00
De Stoek	vervangende nieuwbouw	150	€ 3.135,00	€ 470.250,00
vernieuwbouw		1.708		€ 4.936.375,00

Hoorn scenario B: één school in Hoorn

Object	ingreep	omvang (m2 BVO)	€/m2 BVO	investering
Hoorn				
Scenario B: twee scholen onder één dak				
BS 't Jok	vervangende nieuwbouw	853	€ 3.135,00	€ 2.674.155,00
Gymzaal Hoorn	vervangende nieuwbouw	455	€ 3.587,00	€ 1.632.085,00
De Stoek	vervangende nieuwbouw	150	€ 3.135,00	€ 470.250,00
vervangende nieuwbouw		1.458		€ 4.776.490,00
Scenario B: twee scholen onder één dak				
BS 't Jok	vernieuwbouw bestaande gebouw	995	€ 2.508,00	€ 2.495.460,00
Gymzaal Hoorn	vervangende nieuwbouw	455	€ 3.587,00	€ 1.632.085,00
De Stoek	vervangende nieuwbouw	150	€ 3.135,00	€ 470.250,00
vernieuwbouw		1.600		€ 4.597.795,00

West-Terschelling scenario A: Verduurzaming + vernieuwbouw dubbele gymzaal

Object	ingreep	omvang	€/m2 BVO	investering
West-Terschelling		(m2 BVO)		
Scenario A: Verduurzaming + vernieuwbouw dubbele gymzaal				
Brede school West-Ters.	verduurzaming (optie)	1.863	€ 160,00	€ 298.080,00
Gymzaal West-Ters.	vernieuwbouw dubbele gymzaal	848	€ 2.870,00	€ 2.433.760,00
vernieuwbouw dubbele gymzaal		2.711		€ 2.731.840,00

West-Terschelling scenario B: Verduurzaming + vervangende nieuwbouw enkele gymzaal

Object	Ingreep	omvang	€/m2 BVO	investering
West-Terschelling		(m2 BVO)		
Scenario B: Verduurzaming + vervangende nieuwbouw enkele gymzaal				
Brede school West-Ters.	verduurzaming (optie)	1.863	€ 160,00	€ 298.080,00
Gymzaal West-Ters.	vervangende nieuwbouw	455	€ 3.587,00	€ 1.632.085,00
vervangende nieuwbouw enkele gymzaal		2.318		€ 1.930.165,00

8.1.3 Bijkomende kosten en risicoreservering

De investeringsbedragen zijn normatief bepaald en voorzien van een eilandtoeslag (10%). Werkelijk gemoeide kosten kunnen afwijken als gevolg van het aanbestedingsresultaat en bijkomende kosten. Hiermee is op scenario- en variantniveau geen rekening gehouden. Het is echter zeker dat dergelijke kosten in meer of mindere mate aan de orde zullen zijn. Om hier rekening mee te houden hebben we voor de volgende posten aannames gedaan en die als reserve voor alle ontwikkelingen apart vermeld. Het gaat om de volgende regels:

- Bijkomende kosten 15 %
- Reservering marktcorrectie 10 %

Bijkomende kosten

Naast de kosten die gemaakt moeten worden voor het uitvoeren van het scenario zijn er nog bijkomende kosten waarmee de gemeente in meer of mindere mate rekening dient te houden. Deze kosten worden grotendeels bepaald door de nadere uitwerking van het scenario en de keuzes die hierbij gemaakt worden. Het gaat om onderstaande kosten die tijdens het project nader gespecificeerd moeten worden.

- 1 Sloopkosten
- 2 Kosten bouwrijp maken
- 3 Asbestsanering
- 4 Verhuiskosten
- 5 Boven normatieve stedenbouwkundige eisen
- 6 Kosten tijdelijke huisvesting (uitgaande van units)
- 7 Aanpassingen tijdelijke huisvesting (niet zijnde units)
- 8 Onvoorziene zaken en omstandigheden

8.2 Fasering en kapitaallasten

Voor het totale programma (alle projecten gezamenlijk) brengen we in beeld welke investeringen er gemoeid gaan met scenario's en varianten binnen deze scenario's en wanneer deze vanuit de genoemde planning te verwachten zijn. We hanteren een verdeling van het totaalbedrag o.b.v. percentages over de voorbereiding (10%) en realisatie (90%). Wanneer een realisatie over twee kalenderjaren plaatsvindt verdelen we het bedrag evenredig.

In de onderstaande tabel is een overzicht van alle investeringen opgenomen inclusief de nu voorgestelde prioritering in de tijd. Het betreft een overzicht van de bandbreedte van uitvoeringsvarianten en scenario's. Per scenario is een minimale en maximale variant geschetst. Op de volgende pagina is het voorkeursscenario opgenomen. Het betreft enkel de investeringen in schoolgebouwen en gymzalen. De gemeente maakt zelf een overzicht van de impact van het voorkeursscenario op de kapitaallasten. Dit wordt separaat verstrekt.

Midland		Investerings (bedragen x1.000)											
Object	ingreep	investering	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Scenario A: Alles in één keer													
vervangende nieuwbouw		€ 11.590.640,00	1.159	5.216	5.216								
Scenario A: Alles in één keer													
vernieuwbouw		€ 10.876.025,00	1.088	4.894	4.894								
Scenario B: ruimtereservering PO op kavel 't Schylger Jouw													
vervangende nieuwbouw		€ 9.514.625,00	873	3.928	3.928			79	354	354			
Scenario B: ruimtereservering PO op kavel 't Schylger Jouw													
vernieuwbouw		€ 8.800.010,00	801	3.606	3.606			79	354	354			
Hoorn		Investerings (bedragen x1.000)											
Object	ingreep	investering	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Scenario A: twee scholen onder één dak													
vervangende nieuwbouw		€ 5.557.105,00			556	2.501	2.501						
Scenario A: twee scholen onder één dak													
vernieuwbouw		€ 4.936.375,00			494	2.221	2.221						
Scenario B: één school in Hoorn													
vervangende nieuwbouw		€ 4.776.490,00			478	2.149	2.149						
Scenario B: één school in Hoorn													
vernieuwbouw		€ 4.597.795,00			460	2.069	2.069						
West-Terschelling		Investerings (bedragen x1.000)											
Object	ingreep	investering	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Scenario A: Verduurzaming													
vernieuwbouw dubbele gymzaal		€ 2.731.840,00					243	1.095	1.095		30	134	134
Scenario B: Verduurzaming													
vervangende nieuwbouw enkele gymzaal		€ 1.930.165,00					163	734	734		30	134	134
Totaal		Investerings (bedragen x1.000)											
Object	ingreep	investering	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Totaal scenario's A (maximale variant)		€ 19.879.585,00	1.159	5.216	5.771	2.501	2.744	1.095	1.095		30	134	134
* bijkomende kosten (aanname 15%)		€ 2.981.937,75	174	782	866	375	412	164	164	-	4	20	20
* reservering marktoorrectie (aanname 10%)		€ 1.987.958,50	116	522	577	250	274	110	110	-	3	13	13
Gecorrigeerd		€ 24.849.481,25	1.449	6.520	7.214	3.126	3.430	1.369	1.369	-	37	168	168
Totaal scenario's A (minimale variant)		€ 18.544.240,00	1.088	4.894	5.388	2.221	2.465	1.095	1.095		30	134	134
* bijkomende kosten (aanname 15%)		€ 2.781.636,00	163	734	808	333	370	164	164	-	4	20	20
* reservering marktoorrectie (aanname 10%)		€ 1.854.424,00	109	489	539	222	246	110	110	-	3	13	13
Gecorrigeerd		€ 23.180.300,00	1.360	6.118	6.735	2.777	3.081	1.369	1.369	-	37	168	168
Totaal scenario's B (maximale variant)		€ 16.221.280,00	873	3.928	4.405	2.149	2.313	813	1.088	354	30	134	134
* bijkomende kosten (aanname 15%)		€ 2.433.192,00	131	589	661	322	347	122	163	53	4	20	20
* reservering marktoorrectie (aanname 10%)		€ 1.622.128,00	87	393	441	215	231	81	109	35	3	13	13
Gecorrigeerd		€ 20.276.600,00	1.091	4.910	5.507	2.687	2.891	1.016	1.360	442	37	168	168
Totaal scenario's B (minimale variant)		€ 15.327.970,00	801	3.606	4.066	2.069	2.232	813	1.088	354	30	134	134
* bijkomende kosten (aanname 15%)		€ 2.299.195,50	120	541	610	310	335	122	163	53	4	20	20
* reservering marktoorrectie (aanname 10%)		€ 1.532.797,00	80	361	407	207	223	81	109	35	3	13	13
Gecorrigeerd		€ 19.159.962,50	1.002	4.508	5.082	2.586	2.790	1.016	1.360	442	37	168	168

Midland				
Object	Ingereep	omvang	€/m2 BVO	Investering
Scenario B: ruimtereservering PO op kavel 't Schylger Jouw				
't Schylger Jouw	vervangende nieuwbouw	2.180	€ 3.135	€ 6.834.300
't Hunnighouwersgat	verduurzaming (optie)	1.092	€ 720	€ 0
Gymzaal Midland	vervangende nieuwbouw gymzaal	455	€ 3.587	€ 1.632.085
De Driemaster	verduurzaming (koppelkansen)	655	€ 400	€ 0
Totaal Midland: school + gymzaal		4.382		€ 8.466.385

Investerings (bedragen x 1.000)											
2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	
€ 847	€ 3.810	€ 3.810									

Hoom				
Object	Ingereep	omvang	€/m2 BVO	Investering
Scenario A: twee scholen onder één dak				
CBS/OBS 't Jok	vernieuwbouw bestaande gebouwen*	995	€ 2.508	€ 2.495.460
CBS/OBS 't Jok	uitbreiding bestaande gebouw	108	€ 3.135	€ 338.580
Gymzaal Hoom	vervangende nieuwbouw	455	€ 3.587	€ 1.632.085
De Stoek	vervangende nieuwbouw (koppelkansen)	150	€ 3.135	€ 0
Totaal Hoom (A): scholen + gymzaal		1708		€ 4.466.125

Investerings (bedragen x 1.000)											
2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	
		€ 447	€ 2.010	€ 2.010							

Scenario B: één school in Hoom				
Eén school in 't Jok	vernieuwbouw bestaande gebouw*	995	€ 2.508	€ 2.495.460
Gymzaal Hoom	vervangende nieuwbouw	455	€ 3.587	€ 1.632.085
De Stoek	vervangende nieuwbouw (koppelkansen)	150	€ 3.135	€ 0
Totaal Hoom (B): school + gymzaal		1.600		€ 4.127.545

Investerings (bedragen x 1.000)											
2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	
		€ 413	€ 1.857	€ 1.857							

West-Terschelling				
Object	Ingereep	omvang	€/m2 BVO	Investering
Scenario B: Verduurzaming				
Brede school West-Terschelling	verduurzaming (optie)	1.863	€ 160	€ 0
Gymzaal West-Terschelling	vervangende nieuwbouw	455	€ 3.587	€ 1.632.085
Totaal West-Terschelling: gymzaal		2.318		€ 1.632.085

Investerings (bedragen x 1.000)											
2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	
				€ 163	€ 734	€ 734		€ -	€ -	€ -	

Totalen (o.b.v. scenario A in Hoom)				
Object	Ingereep	omvang	€/m2 BVO	Investering
Totaal scenario's (geoptimaliseerde variant)				
				€ 14.564.595
* bijkomende kosten (aanname 15%)				€ 2.184.689
* reservering marktcorrectie (aanname 10%)				€ 1.456.460
Gecorrigeerd				€ 18.205.744

Investerings (bedragen x 1.000)											
2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	
€ 847	€ 3.810	€ 4.256	€ 2.010	€ 2.173	€ 734	€ 734	€ -	€ -	€ -	€ -	
€ 127	€ 571	€ 638	€ 301	€ 326	€ 110	€ 110	€ -	€ -	€ -	€ -	
€ 85	€ 381	€ 426	€ 201	€ 217	€ 73	€ 73	€ -	€ -	€ -	€ -	
€ 1.058	€ 4.762	€ 5.321	€ 2.512	€ 2.716	€ 918	€ 918	€ -	€ -	€ -	€ -	

Totalen (o.b.v. scenario B in Hoom)				
Object	Ingereep	omvang	€/m2 BVO	Investering
Totaal scenario's (geoptimaliseerde variant)				
				€ 14.226.015
* bijkomende kosten (aanname 15%)				€ 2.133.902
* reservering marktcorrectie (aanname 10%)				€ 1.422.602
Gecorrigeerd				€ 17.782.519

Investerings (bedragen x 1.000)											
2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	
€ 847	€ 3.810	€ 4.223	€ 1.857	€ 2.021	€ 734	€ 734	€ -	€ -	€ -	€ -	
€ 127	€ 571	€ 633	€ 279	€ 303	€ 110	€ 110	€ -	€ -	€ -	€ -	
€ 85	€ 381	€ 422	€ 186	€ 202	€ 73	€ 73	€ -	€ -	€ -	€ -	
€ 1.058	€ 4.762	€ 5.278	€ 2.322	€ 2.526	€ 918	€ 918	€ -	€ -	€ -	€ -	

Bijlagen

Bijlage 1	Manifest "Investeer in onderwijshuisvesting"
Bijlage 2	Factsheets gebouwen
Bijlage 3	Duurzaamheidsadviezen
Bijlage 4	Leerlingenprognoses PVG
Bijlage 5	Aanvullende kwaliteitscriteria - Kwaliteitskader Huisvesting
Bijlage 6	Ruimtebehoefte berekeningen